

การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี

สารนิพนธ์
ของ
นิตยา ผูกเกษร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
เมษายน 2551

การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี

สารนิพนธ์
ของ
นิตยา ผูกเกษร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา

เมษายน 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี

บทคัดย่อ
ของ
นิตยา ผูกเกษร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
เมษายน 2551

นิตยา ผูกเพชร. (2551). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาติกานนท์.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป วิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี จำนวน 36 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม(Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ การทดสอบค่าสถิติ t-test Dependent Sample

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า

1. บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี มีประสิทธิภาพ 92.00/92.40
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE DEVELOPMENT OF PROGRAMMED INSTRUCTION ON THAI INTERPRETIVE
READING FOR MATHAYOMSUKSA IV STUDENTS, ST. FRANCIS
XAVIER SCHOOL, NONTHABURI

AN ABSTRACT
BY
NITTAYA POOKKESORN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University

April 2008

Nittaya Pookkesorn. (2008). *The Development of Programmed Instruction on Thai Interpretive Reading for Mathayomsuksa IV Students, St. Francis Xavier School, Nonthaburi.* Master's Project, M.Ed. (secondary Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst.Prof. Kachornsri Jatikananda.

The purpose of this research was to develop the programmed instruction on Thai interpretive reading for mathayomsuksa IV students, St. Francis Xavier school, Nonthaburi.

The sample were 36 mathayomsuksa IV students in the second semester of the 2007 academic year, at St. Francis Xavier school, Nonthaburi. One classroom was selected by cluster random sampling. The instrument used in the study included the programmed instruction on Thai interpretive reading and learning achievement tests. The data were statistically analyzed by t-test Dependent.

The study reveals that:

1. The efficiency of the programmed instruction on Thai interpretive reading was 92.00/92.40
2. The student's achievement through the programmed instruction on Thai interpretive reading after the experiment was significantly increased at .01 level.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ขจรศรี ขาดิกานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานิน รุ่งเรืองธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.บังอร พานทอง กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่า เพื่อให้คำแนะนำในการจัดทำงานวิจัย
ครั้งนี้ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์ยิ่งสำหรับงานวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการมัธยมศึกษา และขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้คำแนะนำ
ตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณเซอร์โปลิน ชูวิรัช อธิการิณีโรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ อาจารย์ศรีธัญญา
พรรณศิริ หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวก
สะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สุมานิน รุ่งเรืองธรรม อาจารย์พรทิพย์ นุชเทศ อาจารย์รุ่งอรุณ เขียวระกอบ อาจารย์ปาริชาติ ทับทอง
และร้อยตรีวันชัย เปี่ยมแสง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านสื่อในการตรวจประเมินคุณภาพ
ของบทเรียนสำเร็จรูปที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาและญาติพี่น้อง ตลอดจนเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาการ
มัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย) ทุกคนที่มีส่วนในการแนะนำให้กำลังใจเสมอมา

ขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือในการจัดทำสารนิพนธ์ครั้งนี้

คุณความดีและประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณแต่
บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาและอบรมสั่งสอน

นิตยา ผูกเกษร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูป.....	9
ความหมายของบทเรียนสำเร็จรูป.....	9
ลักษณะของบทเรียนสำเร็จรูป.....	10
จิตวิทยาที่เป็นพื้นฐานของบทเรียนสำเร็จรูป.....	11
คุณประโยชน์ของบทเรียนสำเร็จรูป.....	12
รูปแบบของบทเรียนสำเร็จรูป.....	13
ประเภทของบทเรียนสำเร็จรูป.....	14
หลักการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป.....	15
การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูป.....	18
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความ.....	19
ความหมายของการอ่านตีความ.....	19
หลักการอ่านตีความ.....	20
ระดับความเข้าใจของการอ่านตีความ.....	21

สารบัญ

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	22
ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	22
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	27
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	28
ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	33
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
ขั้นตอนในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป.....	34
การสร้างแบบประเมินคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูป.....	35
ตัวอย่างแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	37
การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์.....	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน.....	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	52
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	52
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	52
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	53
สรุปผลการวิจัย.....	56

สารบัญ

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
อภิปรายผล.....	57
ข้อเสนอแนะ.....	58
บรรณานุกรม.....	59
ภาคผนวก.....	66
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	67
ภาคผนวก ข ตัวอย่างบทเรียนสำเร็จรูป.....	69
ภาคผนวก ค คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	92
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	95

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลองแบบ Randomized One Group Pretest – Posttest Design..	40
2 ผลการประเมินคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ ด้านเนื้อหา.....	48
3 ผลการประเมินคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ ด้านสื่อ.....	49
4 การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80.....	51
5 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อน และหลังการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ.....	51
6 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4 ก่อนและหลังเรียน ด้วยบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ.....	93
7 ค่าประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ.....	94

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ เสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (สุจริต เพียรชอบ. 2538:1-3) ทำให้สามารถประกอบกิจการงาน ดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ สืบค้นประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ คิดสร้างสรรค์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติ ที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทย การเรียนภาษาไทยจึงต้องเรียนรู้ เพื่อให้ เกิดทักษะอย่างถูกต้อง เหมาะสมในการสื่อสาร เป็นสื่อกลางในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ การทางภาษาทำให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในภาษาไทย โดยเฉพาะคุณค่าของวรรณคดีคุณค่าของ ภาษา ซึ่งแฝงภูมิปัญญาทางภาษาของบรรพบุรุษที่ได้สร้างสรรค์ไว้ อันเป็นส่วนเสริมสร้างความมั่งคั่ง ในชีวิต

ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีความมั่งคั่งมีการจัดระเบียบแบบแผนไว้อย่างประณีตบรรจงทั้งการ ฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ซึ่งทักษะทั้ง 4 นี้เป็นหัวใจสำคัญของการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ภาษาไทยจึงเป็นเครื่องมือของคนไทยที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการถ่ายทอดความคิด การแสวงหา ความรู้ ตลอดจนถึงการประกอบอาชีพ วิชาภาษาไทยจึงนับได้ว่าเป็นมีความสำคัญ ดังที่ (สุจริต เพียรชอบ; และสายใจ อินทร์พรหม. 2538:3 – 4) กล่าวไว้ว่า ภาษาไทยเป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ประจำชาติ และเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาเพื่อแสวงหา ความรู้ในสรรพวิทยาการสาขาต่างๆ สามารถวิเคราะห์เรื่องราว หรือสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้เป็น อย่างดี

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 ระบุว่าการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ในมาตรา 23 เน้นการจัดการศึกษาในระบบและตามอัธยาศัย ให้ความสำคัญในการบูรณาการความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสมของระดับการศึกษา (กรมวิชาการ. 2545)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียน เน้นการสอนภาษาในฐานะเครื่องมือของการเรียนรู้เพื่อให้ นักเรียนสามารถแสดงความรู้ได้ด้วยตนเอง มุ่งส่งเสริมการสอนภาษาเพื่อพัฒนาความคิด ผู้เรียนต้องมีประสบการณ์มากพอที่จะสร้างความคิดได้ลึกซึ้งขณะเดียวกันก็มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรักภาษาไทยในฐานะ ที่เป็นวัฒนธรรมของชาติ (กรมวิชาการ. 2544:2) ด้วยเหตุนี้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยจึงได้นำแนวคิดดังกล่าวมาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและจัดทำเป็นสาระการเรียนรู้ มาตรฐานวิชาภาษาไทย โดยกำหนดคุณภาพของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้นไว้อย่างชัดเจนตามโครงสร้าง ของหลักสูตร กำหนดให้การอ่านเป็นสาระที่ 1 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้และในมาตรฐานที่ ท 1.1.1 กำหนดให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ ตีความ แปลความ และขยาย ความเรื่องที่อ่านได้อย่างลึกซึ้ง วิเคราะห์ วิเคราะห์ ประเมินค่าที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดให้ วรรณคดีวรรณกรรมเป็นสาระที่ 5 ในสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมาตรฐาน ท 5.1: เข้าใจและแสดง ความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (กรมวิชาการ. 2544: 12)

ปัญหาสำคัญในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยคือ การขาดแคลนสื่อประกอบการเรียน การสอนและการจัดกิจกรรมไม่หลากหลาย การสอนของครูอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ นักเรียนไม่ชอบ เรียนวิชาภาษาไทย เนื่องจากครูผู้สอนส่วนหนึ่งขาดความเข้าใจในการสอน เน้นการสอนแบบท่องจำ ทำให้นักเรียนขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความเรื่องราวที่ได้จากการอ่าน การฟัง การดู ไม่เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร ครูผู้สอนไม่ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจและเสริมแรงในการเรียนรู้ หากครูผู้สอนจัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยใช้กิจกรรม ที่สื่อความหมายได้จริงในชีวิตประจำวันและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด ตีความ วิเคราะห์ วิเคราะห์ และสรุปความคิดจากบทเรียน ก็จะเป็นประโยชน์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ปัจจุบันมีการนำสื่อและกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียน การสอนภาษาไทยดังที่ได้กล่าวมา โดยการใช้สื่อที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพผู้เรียนหลายรูปแบบ เช่น การจัดบทเรียนโมดูล การจัดศูนย์การเรียนรู้ ชุดการเรียนด้วยตนเอง บทเรียนมัลติมีเดีย และบทเรียน สำเร็จรูป เป็นต้น โดยเฉพาะบทเรียนสำเร็จรูป เป็นสื่อที่น่าสนใจนำมาใช้ส่งเสริมและพัฒนาการเรียน การสอนวิชาภาษาไทย ในสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรมที่มุ่งสร้างความตระหนัก ซาบซึ้งในคุณค่า ความงดงามในภาษา ตีความ วิเคราะห์ วิเคราะห์ บทเรียนสำเร็จรูปจัดเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่มี ลักษณะเป็นการผสมผสานสื่อการเรียนรู้ที่จัดไว้เป็นชุดๆ บรรจุกล่อง ซอง หรือกระเป๋า โดยวิธีการสร้าง ที่เป็นระบบช่วยให้ นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีอิสระในการเรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคล นักเรียนจะเรียนในแต่ละชุดได้ตามความสามารถของตน โดยไม่มีการแข่งขันหรือการรอคอย

ผู้อื่น ผู้เรียนสามารถเลือกใช้สื่อการเรียน วิธีการเรียน กำหนดเวลาในการทำประเมินผลได้ด้วยตนเอง ทั้งยังสามารถเรียนได้ตามลำพังหรือปรึกษาหาหรือการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนหรือขอคำแนะนำจาก ครูผู้สอนก็ได้ ช่วยให้ผู้สอนวัดและประเมินผลได้ตรงตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ตั้งไว้ตรงตาม มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

จะเห็นได้ว่าการสอนวิชาภาษาไทยในสาระที่ 5: วรรณคดีและวรรณกรรม นั้นมีความสำคัญ ต่อเอกลักษณ์ วัฒนธรรมและความงดงามของภาษาไทย ที่จะปลูกฝังให้เยาวชนเกิดความรักและ ภาคภูมิใจในภาษาอันเป็นวัฒนธรรมของชาติและสาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการ อ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัย รักการอ่าน ในมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 4 ข้อ 1.1.1 ได้กำหนดให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน ได้อย่างมีวิจารณญาณ ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้อย่างลึกซึ้ง วิจาร์ณ วิเคราะห์ ประเมินค่าเรื่องราวที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากประโยชน์ของบทเรียนสำเร็จรูปและปัญหาในการ จัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยดังกล่าว เป็นแนวทางให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป วิชาภาษาไทยเรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อที่จะได้นำไปใช้ในการ จัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ฝึกทักษะในการอ่าน ตีความ จากเนื้อหาในสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม โดยนำวรรณคดีที่กำหนดให้นักเรียนเรียนใน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีคุณค่าด้านวรรณศิลป์และสะท้อนสภาพสังคม ค่านิยม แนวคิด ความเชื่อ ด้านต่างๆ ที่กวีแฝงไว้ในบทประพันธ์ได้อย่างไพเราะและงดงาม หากนักเรียนอ่านวรรณคดีแล้วสามารถ ตีความเนื้อหาสาระของเรื่องได้ ก็จะก่อให้เกิดความซาบซึ้งในรสวรรณคดีและภาคภูมิใจในภาษา เห็น คุณค่าวรรณคดีไทยอันเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ ตลอดจนเป็นแนวทางให้ครูจัดการเรียนการ สอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป ที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80 / 80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลัง การเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทยเรื่องการอ่านตีความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทยในเนื้อหาอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 150 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 36 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 18 คาบเรียน สัปดาห์ละ 2 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทยในสาระการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ซึ่งมีขอบเขตของเนื้อหา ดังนี้

หน่วยที่ 1 อีเหนา

- ชุดที่ 1 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม
- ชุดที่ 2 อ่านตีความสำนวนโวหารภาพพจน์
- ชุดที่ 3 อ่านตีความคุณค่าด้านวรรณศิลป์และสังคม

หน่วยที่ 2 นิราศนรินทร์

- ชุดที่ 4 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม
- ชุดที่ 5 อ่านตีความสำนวนโวหารภาพพจน์
- ชุดที่ 6 อ่านตีความคุณค่าด้านวรรณศิลป์และสังคม

หน่วยที่ 3 กาพย์เห่เรือ

- ชุดที่ 7 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม
- ชุดที่ 8 อ่านตีความสำนวนโวหารภาพพจน์
- ชุดที่ 9 อ่านตีความคุณค่าด้านวรรณศิลป์และสังคม

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านตีความ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง บทเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเอง เสนอความรู้โดยจัดเนื้อหาเป็นส่วนย่อยๆ เรียกว่ากรอบ ประกอบด้วย กรอบเนื้อหา กรอบตัวอย่าง กรอบแบบฝึกหัดให้นักเรียนศึกษาบทเรียนในแต่ละกรอบตามลำดับจากง่ายไปหายาก แต่ละกรอบมีคำอธิบาย และคำถามต่อเนื่องกัน มีคำถามจากกรอบแบบฝึกหัดที่กำหนดไว้ในบทเรียน นักเรียนสามารถตรวจคำตอบได้ด้วยตนเองจากเฉลยที่อยู่กรอบถัดไป

2. การอ่านตีความ หมายถึง การอ่านเพื่อทำความเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนมิได้กล่าวไว้โดยตรง ผู้อ่านจะต้องใช้การประมวลเรื่องราว แปลความ ขยายความ คิดหาความหมายที่ซ่อนเร้นอยู่ในข้อความที่ปรากฏ เพื่อที่จะทำความเข้าใจความคิดของผู้เขียนที่ต้องการสื่อความหมาย อารมณ์ ความรู้สึก แนวคิด สัญลักษณ์ รวมถึงค่านิยมที่แฝงไว้้อย่างแยบคายได้อย่างมีวิจารณญาณและสมเหตุสมผล การอ่านตีความเป็นการอ่านขั้นสูงซึ่งมีลำดับขั้นดังนี้

1. อ่านออก
2. อ่านคล่อง
3. อ่านเข้าใจเรื่อง
4. อ่านแล้วแยกข้อเท็จจริง ความคิดเห็น อารมณ์ความรู้สึกในเรื่องที่อ่านได้
5. อ่านแล้วตีความได้ สามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้ระบุไว้โดยตรงหรืออาจมี

ความหมายโดยนัยออกมาเป็นความคิดของตนเองอย่างมีเหตุผล

3. บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ หมายถึง บทเรียนสำเร็จรูปที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีการนำเสนอเนื้อหาสาระในการฝึกทักษะการอ่านตีความเรื่องราวจากวรรณคดี ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าความรู้ด้วยตนเองที่ละหน่วยตามลำดับจากง่ายไปหายาก มีคำถามจากกรอบแบบฝึกหัดและกรอบทดสอบ โดยผู้เรียนสามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง บทเรียนแบ่งออกเป็น 3 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1 อิเหนา

- ชุดที่ 1 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม
- ชุดที่ 2 อ่านตีความสำนวนโวหารภาพพจน์
- ชุดที่ 3 อ่านตีความคุณค่าด้านวรรณศิลป์และสังคม

หน่วยที่ 2 นิราศนรินทร์

ชุดที่ 4 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม

ชุดที่ 5 อ่านตีความสำนวนโวหารภาพพจน์

ชุดที่ 6 อ่านตีความคุณค่าด้านวรรณศิลป์และสังคม

หน่วยที่ 3 กาพย์เห่เรือ

ชุดที่ 7 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม

ชุดที่ 8 อ่านตีความสำนวนโวหารภาพพจน์

ชุดที่ 9 อ่านตีความคุณค่าด้านวรรณศิลป์และสังคม

4. การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง การนำบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80

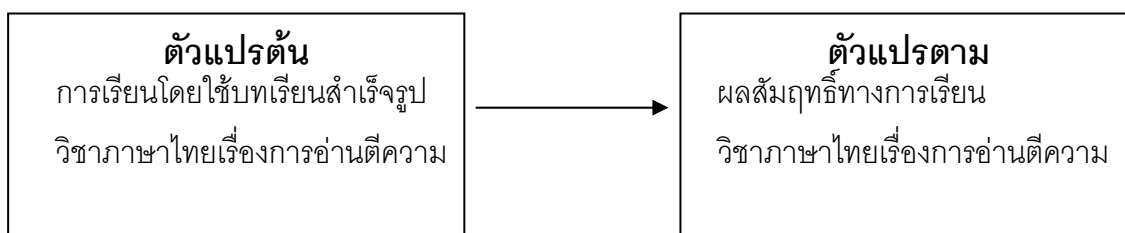
80 ตัวแรก หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบย่อยระหว่างเรียนบทเรียนสำเร็จรูป ไม่ต่ำกว่า 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนบทเรียนสำเร็จรูปไม่ต่ำกว่า 80

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่ผ่านการทดสอบจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในด้านความรู้ความจำ ความเข้าใจในเนื้อหา การนำไปใช้ การวิเคราะห์ หลังจากการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาประสิทธิภาพแล้ว

6. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก ซึ่งประเมินด้านความรู้ความจำ ความเข้าใจในเนื้อหา การนำไปใช้ และการวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและผ่านการทดลองหาคุณภาพแล้ว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทยเรื่องการอ่านตีความ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูป
  - 1.1 ความหมายของบทเรียนสำเร็จรูป
  - 1.2 ลักษณะของบทเรียนสำเร็จรูป
  - 1.3 จิตวิทยาที่เป็นพื้นฐานของบทเรียนสำเร็จรูป
  - 1.4 คุณประโยชน์ของบทเรียนสำเร็จรูป
  - 1.5 รูปแบบของบทเรียนสำเร็จรูป
  - 1.6 ประเภทของบทเรียนสำเร็จรูป
  - 1.7 หลักการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป
  - 1.8 การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป
  - 1.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูป
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความ
  - 2.1 ความหมายของการอ่านตีความ
  - 2.2 หลักในการอ่านตีความ
  - 2.3 ระดับความเข้าใจของการอ่านตีความ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 3.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 3.4 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูป

1.1 ความหมายของบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูป เป็นการจัดระบบการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนตามความสามารถของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ผลิตบทเรียนสำเร็จรูปอาจจะสร้างมาในลักษณะของเครื่องมือ ที่เรียกว่า เครื่องช่วยสอนหรือในลักษณะตำราหนังสือหรือแบบเรียน ที่เรียกว่า แบบเรียนสำเร็จรูปหรืออาจจะสร้างในลักษณะอื่นๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการใช้งาน ตามลำดับจากง่ายไปหายาก โดยจะประกอบไปด้วย เนื้อหา แบบฝึกหัด คำสั่ง คำเฉลย และการให้กำลังใจนักเรียน มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

1. เนื้อหาของบทเรียน ถูกจัดแบ่งออกเป็นกรอบ
2. ในแต่ละลำดับขั้นของบทเรียนจะมีคำถามอยู่หนึ่งคำถาม หรือมากกว่านั้นและจะกระทำให้นักเรียนได้รับความรู้ในทันทีทันใด แม้ว่าจะตอบคำถามถูกหรือผิดก็ตาม
3. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนก้าวหน้าไปตามความสามารถของตนไม่ว่าจะเรียนแบบรายบุคคลหรือเรียนเป็นกลุ่ม

บทเรียนสำเร็จรูปหรือบทเรียนโปรแกรมนั้นมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป มีผู้ให้คำนิยามเกี่ยวกับบทเรียนสำเร็จรูปไว้หลายท่าน ดังนี้

ชม ภูมิภาค (2521:11-12) ได้ให้ความหมายของบทเรียนสำเร็จรูปไว้ว่า หมายถึง การเรียนการสอนที่แบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อยๆ และต่อเนื่องกันไปตามลำดับเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการสอนที่กำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน เนื้อหาที่เรียนจะแบ่งเป็นตอนย่อยๆ แต่ละตอนเรียกว่า กรอบ ซึ่งนักเรียนจะต้องอ่านและทำการตอบสนองแต่ละกรอบเป็นลำดับต่อเนื่องกันไปหลายกรอบจนบรรลุเป้าหมายที่วางเอาไว้ เมื่อนักเรียนตอบสนองแต่ละกรอบ นักเรียนก็จะรู้ว่าตอบถูกหรือตอบผิด

เป็รื่อง กุมุท (2527:2) กล่าวว่าบทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง ลำดับประสบการณ์ที่จัดวางไว้สำหรับนักเรียนไปสู่ขีดความสามารถ โดยอาศัยหลักความสัมพันธ์ของสิ่งเร้าและการตอบสนองซึ่งได้พิสูจน์แล้วว่ามีประสิทธิภาพ

ประหยัด จิระวรพงศ์ (2528:223-224) ได้ให้ความหมายว่า บทเรียนสำเร็จรูปหมายถึง บทเรียนที่กำหนดขึ้นเพื่อให้นักเรียนเรียนเป็นลำดับทีละน้อยๆ โดยการตอบปัญหา และการตรวจคำตอบด้วยตนเอง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดให้นักเรียนได้เรียนตามความสามารถของตน

บันลือ พฤกษ์วัน (2522:120) กล่าวถึงบทเรียนสำเร็จรูปว่า เป็นบทเรียนที่จัดทำสำเร็จวางไว้เป็นขั้นๆ สำหรับนักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งที่กำหนดไว้ในแต่ละตอน จัดเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเรียนได้ด้วยตนเองตามความสามารถ การจัดทำจะต้องสร้างด้วยความละเอียดรอบคอบ โดยอาศัยพื้นฐานการค้นคว้าวิจัยในด้านสรีระวิทยา จิตวิทยา สังคมวิทยาและสภาพแวดล้อมของกลุ่มเด็กที่จะเรียน บทเรียนต้องจัดทำตามลำดับขั้น ส่วนที่เรียนก่อนจะเป็นพื้นฐานในการเรียนขั้นต่อไป

ซัยยงศ์ พรหมวงศ์ (2533:13) กล่าวถึงบทเรียนสำเร็จรูปว่าเป็นการสอนแบบโปรแกรมที่มีการวางโปรแกรมไว้ล่วงหน้า เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการลงมือประกอบกิจกรรมอย่างกระฉับกระเฉง รู้ข้อติชมทันทีที่มีความภาคภูมิใจในความสำเร็จได้ใคร่ครวญที่ละน้อยตามลำดับขั้นตามความสามารถ ความสนใจและความสะดวกของแต่ละคน

เสาวณีย์ ลีขาบัตินิต (2528:276) กล่าวถึงบทเรียนสำเร็จรูปว่า เป็นบทเรียนที่สำเร็จรูปในตัวเอง จัดประสบการณ์ให้นักเรียนตามลำดับขั้นตอนหรือเป็นกรอบๆ ตามลำดับ เรียนได้ด้วยตนเอง สามารถตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ได้ตามลำดับขั้นตอนได้ด้วยในตนเอง ในเนื้อหาแต่ละกรอบจะมีคำถามเพื่อตรวจเช็คความเข้าใจในเนื้อหานั้นและมีคำตอบเฉลยไว้ให้ ถ้านักเรียนตอบผิดจะอ่านเนื้อหาในกรอบนั้นใหม่แล้วตอบคำถามอีกครั้ง เมื่อตอบถูกก็จะเรียนในกรอบต่อไป

สรุปได้ว่า ลักษณะของบทเรียนสำเร็จรูปสร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนเรียนได้ด้วยตนเอง โดยมีการกำหนดจุดประสงค์ไว้อย่างชัดเจน และเนื้อหาจะถูกแบ่งเป็นหน่วยย่อยๆ โดยมีการเรียงเนื้อหาจากง่ายไปหายาก ใช้สื่อหลากหลายมีลักษณะเป็นสื่อผสม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนจะสามารถทราบผลการตอบคำถามของตนเองทันที และมีคำตอบที่ถูกต้องสำหรับผลการตอบคำถามที่ผิดด้วยเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจในเนื้อหาสามารถจะย้อนกลับมาดูใหม่ได้อีก โดยไม่จำกัดในเรื่องของเวลา สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถและความต้องการของตนเอง ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อตนเองช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงขึ้น เกิดพัฒนาการในการเรียนเพิ่มขึ้นด้วย

1.2 ลักษณะของบทเรียนสำเร็จรูป

ลักษณะของบทเรียนสำเร็จรูปคือ การจัดแบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นส่วนย่อยๆ จัดลำดับเป็นเหตุเป็นผล เริ่มจากง่ายไปหายาก นักเรียนจะได้เรียนไปที่ละขั้นตอน และจะได้รับบทเรียนไปที่ละน้อย และหลังจากศึกษาแต่ละขั้นย่อยแล้วก็มีการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองอาจจะเป็นการตอบคำถามหรือแก้ปัญหาโจทย์แต่ละขั้นย่อยๆ เรียกว่า **กรอบ** (Frame) เมื่อตอบคำถามแล้วก็มีคำตอบที่ถูกต้องให้ตรวจสอบว่าที่ทำไปนั้นถูกต้องหรือไม่ บทเรียนสำเร็จรูปนี้แต่ละกรอบจะมีส่วนประกอบที่สำคัญๆ ซึ่ง อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2528:86-87) ได้อธิบายส่วนประกอบ แต่ละกรอบว่ามี 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เรียกว่า ส่วนที่เป็นเหมือนสิ่งเร้า ได้แก่เนื้อหาที่ให้นักเรียนอ่านหรือศึกษา

ส่วนที่ 2 เรียกว่า ส่วนที่เป็นการตอบสนอง เป็นส่วนที่เป็นคำถามหรือโจทย์ เพื่อให้นักเรียนตอบคำถามหรือโจทย์นั้น

ส่วนที่ 3 เรียกว่า ส่วนที่ให้นักเรียนได้ตรวจสอบคำตอบ ซึ่งส่วนนี้เองที่ให้นักเรียนได้ความรู้ ู้ผลในการเรียน ซึ่งอาจเรียกว่า เป็นตัวเสริมแรง เพราะถ้านักเรียนตรวจสอบพบว่าคำตอบถูกต้อง ก็ แสดงว่าได้รับการเสริมแรง มีผลให้พยายามเรียนต่อไป

นักเรียนจะต้องศึกษาในกรอบความรู้ต่างๆ ตั้งแต่กรอบแรกจนถึงกรอบสุดท้าย จนกว่าจะ ได้รับความรู้ ความเข้าใจทั้งหมด ในแต่ละขั้นนักเรียนก็จะได้รับความรู้และเนื้อหาสาระมากพอที่จะตอบ คำถามได้ กล่าวโดยสรุปได้ว่า บทเรียนสำเร็จรูปยึดหลักพื้นฐานของทฤษฎีการวางเงื่อนไขนั้นเอง กล่าวคือนักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน คือเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมในบทเรียนนั้นด้วยตนเอง ต้อง กระทำตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่บทเรียนได้จัดสถานการณ์ไว้ การตอบสนองนั้นอาจจะได้รับ การเสริมแรงเมื่อเกิดการเรียนรู้หรือมีพฤติกรรมตอบสนองที่ถูกต้อง เปรียบเสมือนคำตอบที่ถูกต้องเป็น ตัวเสริมแรง เพราะเมื่อนักเรียนตอบถูกก็จะทราบผลทันที

1.3 จิตวิทยาที่เป็นพื้นฐานของบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูป เป็นบทเรียนที่สร้างขึ้นโดยอาศัยทฤษฎีทางจิตวิทยาพฤติกรรมของสกินเนอร์ และธอร์นไดค์เป็นพื้นฐาน

จากการทดลองของสกินเนอร์ ได้ยึดหลักการเสริมแรงมาใช้ในการสอนและเป็นการสร้าง บทเรียนสำเร็จรูป เปรื่อง กุมุท (รัชดา ขำครุฑ. 2540:11; อ้างอิงจาก เปรื่อง กุมุท. 2516:2-11) กล่าวถึงทฤษฎีของสกินเนอร์ที่ทำให้ได้หลักการนำมาใช้ในการเรียนโดยการให้บทเรียนสำเร็จรูป ดังนี้

1. เงื่อนไขการตอบสนอง พฤติกรรมส่วนมากของมนุษย์ประกอบด้วย การตอบสนองที่ แสดงออกมา พฤติกรรมเหล่านี้จะเกิดขึ้นบ่อยเพียงไร ด้วยความถี่ที่เรียกว่าอัตราตอบสนองหรืออัตราการ แสดงออกของพฤติกรรมการเรียนรู้ การสร้างเงื่อนไขเป็นสิ่งจำเป็นต่อการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การตอบสนองและการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้เพราะมีการเสริมแรง

2. การเสริมแรง เมื่อสิ่งมีชีวิตมีการตอบสนองผู้ฝึกสามารถจะให้สิ่งเร้าใหม่ซึ่งอาจจะทำให้ อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลงหรืออาจจะไม่ทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลง แต่ถ้าสิ่งเร้า นั้นสามารถทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลง เราเรียกสิ่งเร้าที่ว่าตัวเสริมแรง ถ้าสิ่งเร้า นั้นไม่มีผล ต่อการทำให้อัตราการตอบสนองเกิดการเปลี่ยนแปลง เรียกว่า ไม่เป็นตัวเสริมแรง สิ่งเร้าที่ตั้นนั้นต้อง ให้การเสริมแรงทันทีทันใด

3. การยุติการตอบสนอง ถ้าการตอบสนองนั้นมีการเสริมแรงแล้วและมีการตอบสนองใน อัตราที่สูง อาจลดอัตราการตอบสนองลงมาอยู่ในระดับเดิมได้โดยไม่มีการเสริมแรงของการตอบสนอง นั้น การตอบสนองก็จะลดความถี่ลงเรื่อยๆ จนกระทั่งไม่สำคัญไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้

4. การดัดรูปพฤติกรรม พฤติกรรมการเรียนรู้บางอย่างที่ซับซ้อนมากจะประกอบด้วยขั้นต่างๆ ต่อเนื่องกันไป วิธีการสำคัญเกี่ยวกับการตอบสนองเป็นขั้นๆ คือการรู้ว่าขั้นสุดท้ายเป็นอะไร มีการเสริมแรงแต่ละขั้นไปเรื่อยๆ ซึ่งจะทำให้บรรลุผลได้ เพราะการกระทำเป็นขั้นๆ โดยการตัดจากพฤติกรรมที่มีรูปแบบง่ายๆ และค่อยๆ พัฒนาไปสู่ระบบที่ยากและซับซ้อนนั่นเอง

นอกจากทฤษฎีของสกินเนอร์แล้ว รัชดา ขำครุฑ (2540: 12) ยังได้เสนอแนวคิดของธอร์นไคด์ ซึ่งเป็นผู้ค้นพบกฎการเรียนรู้ นำมาใช้ในบทเรียนสำเร็จรูปคือ

1. กฎแห่งความพร้อม เมื่อนักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียนถ้าได้เรียนสมความปรารถนาก็จะเกิดความพอใจ ถ้าไม่ได้เรียนก็จะเกิดความรำคาญใจและเมื่อนักเรียนยังไม่พร้อมที่จะเรียนถ้าถูกบังคับให้เรียนก็ย่อมเกิดความไม่พอใจ

2. กฎแห่งการฝึกหัด พฤติกรรมที่ทำอยู่เสมอย่อมเกิดความคล่องแคล่ว กฎข้อนี้เน้นการกระทำซ้ำบ่อยๆ เพื่อให้เกิดความแน่ใจเรียนรู้ได้นานและคงทนถาวร

3. กฎแห่งผล กล่าวว่าการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองทั้งสองสิ่งจะเชื่อมโยงกันได้ ถ้าสามารถสร้างสภาพอันพึงพอใจให้แก่นักเรียนได้ การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองหรือพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นถูกต้อง นักเรียนมักสนใจที่จะเรียน ฝึกฝนในสิ่งที่ตนเองพอใจและคิดว่าทำได้สำเร็จ

สรุปได้ว่าการจัดสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอนในบทเรียนสำเร็จรูปที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียนต้องคำนึงถึงจิตวิทยาด้านพฤติกรรมของนักเรียนเสมอเพราะมีส่วนสนับสนุนให้นักเรียนสนใจบทเรียนสำเร็จรูป

1.4 คุณประโยชน์ของบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูปมีคุณค่าหลายด้าน จากการสรุปของนักเทคโนโลยีทางการศึกษา เช่น ประหยัด จีระวรพงษ์ (2522:157); และชม ภูมิภาค (2528:118) คือ

1. ช่วยเหลือและส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ ช่วยทำให้บทเรียนง่ายขึ้น
2. ช่วยแก้ปัญหาให้กับผู้ที่ไม่มีโอกาสเข้ามาศึกษาในสถาบันการศึกษาใช้ศึกษาด้วยตนเองได้และใช้เวลานานเท่าใดก็ได้ตามความพอใจของนักเรียน
3. ช่วยเสริมบทเรียนให้กับผู้ที่เรียนรู้ช้าหรือขาดเรียนให้สามารถเข้าใจเนื้อหาวิชานั้นๆ ได้ด้วยมีการเสริมแรงเกิดขึ้นเนื่องจากการทราบผลตอบสนองในทันทีทันใดซึ่งจะช่วยสร้างแรงจูงใจและความสนใจแก่นักเรียน
4. ประหยัดเวลาเพราะผลจากการวิจัยพบว่าบทเรียนสำเร็จรูปสามารถสอนเนื้อหาได้มากกว่าวิธีการสอนอื่นๆ ใช้เวลาน้อยกว่าและช่วยแบ่งเบาภาระของครูในการสอนข้อเท็จจริงต่างๆ

5. บทเรียนสำเร็จรูปบางชนิดมีสื่อประกอบหลายรูปแบบ เช่น มีรูปภาพ ช่วยให้นักเรียนใช้ประสาทสัมผัสได้หลายทาง ทำให้จำได้ง่าย เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
6. การถ่ายถอดเริ่มจากง่ายไปหายาก ทำให้นักเรียนมีความสามารถทุกระดับ ตามเนื้อหาบทเรียนได้เป็นการตอบสนองในเรื่องความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล
7. ช่วยให้ผู้ทำงานน้อยลง เกี่ยวกับการสอนข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อจะได้นำเวลาไปใช้ในการเตรียมบทเรียนอื่นที่ยังยากอีกซึ่งก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปอีก
8. แก้ปัญหาการขาดแคลนครูเพราะครูคนเดียวอาจจะควบคุมนักเรียนให้เรียนบทเรียนสำเร็จรูปได้คราวละหลายสิบคน

สรุปได้ว่า บทเรียนสำเร็จรูปเป็นสื่อทางเทคโนโลยีการศึกษาชนิดหนึ่งที่นักเรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองตามความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล เรียนได้ตามลำพังเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลเป็นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่นักเรียนอย่างกว้างขวางเป็นการเน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหา นักเรียนสามารถตรวจสอบวัดประเมินผลความรู้ของตนเองได้ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป

1.5 รูปแบบของบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูปมีแบบที่แตกต่างกัน เนื่องจากใช้สื่อในการถ่ายทอดบทเรียนแตกต่างกัน ซึ่ง (อาคม จันทรสุนทร; และเซาวลิต ชำนาญ. 2521:202) ได้อธิบายความแตกต่างของบทเรียนสำเร็จรูปไว้ว่าบทเรียนสำเร็จรูปมีความแตกต่างกันเพราะอาจใช้สื่ออย่างใดก็ได้ เช่น อาจเป็นรูปหนังสือให้อ่าน เป็นเทปบันทึกเสียงให้ฟังเป็นรายการทางโทรทัศน์ วิชยู फिल्मสตริป ใช้ชม หรืออาจเป็นเครื่องกลก็ได้ นอกจากรูปแบบของบทเรียนสำเร็จรูปแล้วสิ่งที่สำคัญจะต้องสามารถถ่ายทอดบทเรียนได้

บทเรียนสำเร็จรูปต้องอาศัยสื่อในการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาแก่นักเรียน ซึ่ง (บุญเสริม ฤทธาภิรมย์ (2519:19) ได้อธิบายเกี่ยวกับสื่อที่ใช้กับบทเรียนสำเร็จรูปว่าบทเรียนสำเร็จรูปจะใช้กับสื่อ 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

1. เครื่องสอน เป็นเครื่องหรือสื่อประดิษฐ์ขึ้นมาสำหรับใช้กับบทเรียน ตัวเครื่องมีรูปร่างลักษณะต่างกันไปมักใช้กับไฟฟ้า เพราะส่วนใหญ่เป็นเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ บทเรียนอาจจะบันทึกในแผ่นกระดาษ สไลด์ फिल्मสตริป เทปบันทึกเสียง फिल्मหรือเจาะเป็นบัตร ใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ เมื่อนำมาใช้กับเครื่องสอน นักเรียนก็สามารถเรียนได้ โดยปฏิบัติตามคำแนะนำหรือขั้นตอนที่เครื่องสอน หรือบทเรียนสั่งให้ทำ

2. หนังสือเรียนสำเร็จรูป คือ บทเรียนสำเร็จรูปที่ปรากฏเป็นรูปเล่มหนังสือ หรือหน้ากระดาษ หลักการก็คือ นำบทเรียนมาย่อเป็นหน่วย ข้อหรือกรอบเริ่มต้นจากง่ายไปหายาก นักเรียนสามารถทราบคำตอบได้ทันที แล้วจึงเข้าไปเรียนหน่วยหรือข้อต่อไป

หนังสือ/บทเรียนสำเร็จรูป อาจจะใช้เรียงกันตามลำดับหน่วย ข้อหรืออาจจะเป็นหนังสือสลับหน้า เมื่ออ่านไปถึงหน่วยใด ข้อใดข้อหนึ่งแล้ว หนังสือจะมีคำสั่งให้นักเรียนเข้าไปเรียนหน้าใดหน้าหนึ่ง โดยที่ไม่ต้องเรียงหน้ากัน

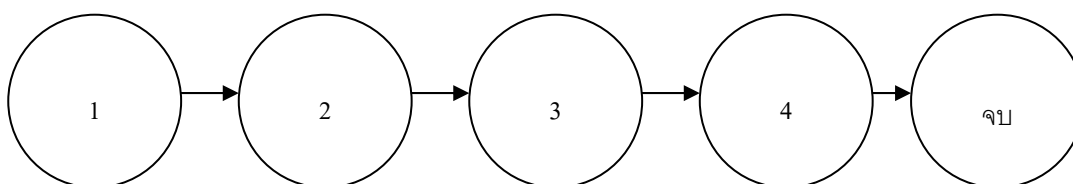
1.6 ประเภทของบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูปมีหลายแบบ แต่ที่นิยมใช้กันมากมี 2 แบบ คือ

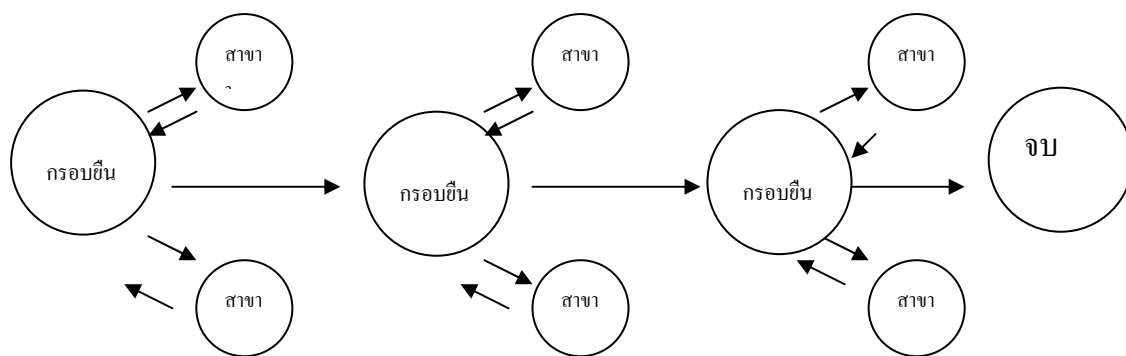
1. บทเรียนสำเร็จรูปแบบลิเนียร์ หรือแบบเส้นตรง เป็นบทเรียนสำเร็จรูปที่จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้เรียนหรือกระทำการตอบสนองเหมือนกันทุกคนและต้องศึกษาทุกกรอบของบทเรียนเหมือนกัน บทเรียนสำเร็จรูปจะถูกจัดเรียงไว้ตามลำดับ เพื่อให้นักเรียนก้าวไปเป็นขั้นตอนจากง่ายไปหายาก จนกระทั่งจบบทเรียน ลักษณะเด่นของบทเรียนชนิดนี้คือ นักเรียนจะต้องทำตั้งแต่กรอบแรกจนถึงกรอบสุดท้ายตามลำดับ จะข้ามกรอบใดไม่ได้ นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะระดับสติปัญญาต่างกันก็ต้องทำเหมือนกัน ความแตกต่างที่ปรากฏออกมาคือ เรื่องระยะเวลาที่ใช้ในบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง นั้นจะแบ่งออกตามลักษณะของวิธีการตอบสนองต่อบทเรียน ได้ 2 ลักษณะคือ

1.1 ให้นักเรียนสร้างคำตอบเอง

1.2 ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องจากตัวเลือกที่กำหนดให้

2. บทเรียนสำเร็จรูปแบบสาขาหรือแบบกิ่ง การใช้บทเรียนแบบสาขา เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกตอบได้หลายทาง และในทางที่นักเรียนแต่ละคนเดินขึ้นอยู่กับผลการตอบสนองของเขาที่กระทำต่อบทเรียนแต่ละกรอบ บทเรียนสำเร็จรูปแบบสาขاپระกอบด้วยกรอบยื่น ซึ่งเป็นลำดับที่แท้จริงของบทเรียนแต่ละกรอบ ถ้านักเรียนตอบถูก นักเรียนก็จะเดินไปตลอดกรอบยื่น โดยไม่แวะออกนอกทาง ส่วนกรอบสาขานั้นให้อธิบายว่าที่ผิดนั้นทำไมจึงผิด หลังจากอธิบายเหตุผลแล้วก็ส่งนักเรียนกลับไปหน้าเดิมที่ผ่านมาและพยายามเลือกคำตอบใหม่ ชม ภูมิภาค (2524:118-119)

1.7 หลักการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป

การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปมีผู้เสนอแนวทางหลายท่าน เช่น

(ชม ภูมิภาค. 2524:120 -121) ได้อธิบายถึงขั้นตอนการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป ดังนี้

1. ขั้นเตรียมแบ่งออกเป็น 5 ขั้น คือ

1.1 เลือกชื่อเรื่องโดยเลือกในเนื้อหาวิชาที่ผู้เขียนมีความรู้ในเรื่องนั้นดี

1.2 เตรียมเค้าโครงเนื้อหา โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดที่จะเสนอ และผู้เขียนบทเรียน

ต้องสามารถรวบรวมความรู้ในเนื้อหาวิชาให้ครบถ้วน

1.3 กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1.4 สร้างแบบทดสอบสำหรับวัดพฤติกรรมเบื้องต้น ซึ่งคะแนนของแบบทดสอบจะบอก

ให้รู้ว่าควรเริ่มที่บทเรียนตอนใด แบบทดสอบนี้ควรมีหลายพฤติกรรม

1.5 สร้างแบบทดสอบสำหรับวัดพฤติกรรมขั้นสุดท้าย เพื่อรู้ว่าคุณนักเรียนได้รับความรู้จาก

บทเรียนสำเร็จรูปแล้ว

2. ขั้นการเขียนบทเรียน

2.1 เสนอเนื้อหาในรูปกรอบต่างๆ โดยกรอบหนึ่งๆ ก็คือเนื้อหาวิชาย่อยๆ ซึ่งจะให้นักเรียน
สนองตอบต่อสิ่งเร้าในขั้นต่างๆ ที่ผู้เขียนบทเรียนสร้างขึ้นเพื่อนำนักเรียนไปถึงจุดมุ่งหมายโดยอาศัย
หลักความสัมพันธ์ ระหว่างการเร้าและการตอบสนอง

2.2 ให้นักเรียนตอบสนองอย่างแข่งขันโดยถือหลักว่านักเรียนจะยอมรับในเนื้อหาที่ตอบ
ถูกเท่านั้น

2.3 มีการยืนยันหรือตรวจแก้การตอบสนองของนักเรียน ลักษณะบทเรียนสำเร็จรูปจะมีการ
การเปรียบเทียบคำตอบที่ถูกกับคำตอบที่ผิด เมื่อนักเรียนพบว่าการตอบสนองนั้นถูกจะได้รับการ
ยืนยัน แต่ถ้าการตอบสนองผิดก็จะได้รับคำตอบที่ถูกต้อง วิธีการนี้เป็นเครื่องชี้ในกรอบต่างๆ ของบทเรียน
เพื่อนำไปสู่การสนองตอบที่ถูกต้อง

2.4 การจัดลำดับชั้นของกรอบต่างๆ เช่น คำจำกัดความและการวิเคราะห์พฤติกรรม บทเรียนที่ต้องการสอน นอกจากนั้นยังจะขึ้นอยู่กับสภาพการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับภารกิจต่างๆ ซึ่งได้แก่การแยกแยะและสรุป จะเกิดขึ้นพร้อมกันระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง และการเสริมแรง

3. ขั้นการทดลอง

3.1 ขั้นการทดลองนี้เป็นฉบับร่างจากต้นฉบับ ซึ่งอาจเป็นแผ่นๆ เพื่อให้นักเรียนอ่านด้านหนึ่งและตอบสนองตอบอีกด้านหนึ่ง ในขั้นที่เป็นการนำบทเรียนไปทดลองกับเด็กคนเดียวในช่วงเวลาหนึ่งแล้วนำมาปรับปรุงเพื่อนำไปทดลองกับเด็กคนถัดไป

3.2 แก้ไขฉบับร่าง เป็นการนำฉบับร่างจากต้นฉบับมาปรับปรุงแก้ไขในแง่มุมต่างๆ เพื่อให้ได้บทเรียนที่ดี

3.3 ทดสอบฉบับร่างที่แก้ไขแล้ว และพิจารณาแก้ไขอีกครั้งหลังจากแก้ไขในข้อ 3.2 แล้วนำไปทดสอบกับนักเรียนจำนวน 15 – 40 คน หรือมากกว่า แล้วนำกลับมาปรับปรุงอีกครั้ง โดยถือเกณฑ์มาตรฐานให้มีอัตราผิดพลาดเพียง 20 เปอร์เซ็นต์

การใช้บทเรียนสำเร็จรูป นับว่าเป็นการนำเอาเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ให้เห็นแนวทางของการสอนแบบใหม่ชนิดตัวต่อตัว ที่ใช้ได้กับเนื้อหาวิชาหลายแขนง แต่แขนงที่ใช้ได้เหมาะสมที่สุดได้แก่ การสะกดคำ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะศึกษา และวิชาอื่นๆ ที่มีลักษณะวิชาดำเนินไปตามลำดับชั้นของตรรกศาสตร์ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าบทเรียนสำเร็จรูปนี้นับว่าเป็นบรรยากาศที่ก่อให้เกิดการเรียนการสอนที่ทำทนายให้นักเรียนเรียนรู้สิ่งที่ต้องการด้วยตนเอง และเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคลโดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.8 การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2528:290-291) ได้กล่าวไว้ว่า ก่อนที่จะนำสื่อที่สร้างไปใช้ควรทดลองแก้ไขปรับปรุงให้ได้มาตรฐานเสียก่อน เพื่อให้ทราบว่าสื่อนั้นมีคุณภาพเพียงใด มีสิ่งใดที่ยังบกพร่องอยู่ ซึ่งการประเมินนี้ไม่ใช่ประเมินผลนักเรียนแต่เป็นการประเมินผลสื่อโดยการนำสื่อไปทดลองใช้กับคนหลายๆ คน หลายๆ กลุ่ม แล้วจึงเผยแพร่ใช้ออกใช้จริง เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของสื่อ นั้น อาจกำหนดเป็น 90/90 หรือ 85/85 หรือ 80 /80 แต่ควรจะให้ เป็นผลมาจากการทดลองใช้ก่อน ในการวิจัยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 80/80 ซึ่งหมายความว่า 80 ตัวแรก เป็นคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดโดยเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วน 80 ตัวหลังเป็นคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยเฉลี่ยร้อยละ 80

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2540:525) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องนำมาหาประสิทธิภาพที่สร้างขึ้นดังนี้

1. สำหรับหน่วยงานการผลิตสื่อการสอน เป็นการประกันคุณภาพของสื่อที่อยู่ในขั้นสูงเหมาะสมที่จะลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก หากไม่มีการหาประสิทธิภาพเสียก่อนหากผลิตออกมาใช้ประโยชน์ไม่ได้ ก็ต้องทำใหม่เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลา แรงงาน และเงินทอง

2. สำหรับผู้ใช้สื่อการสอน สื่อการสอนจะทำหน้าที่ช่วยสร้างสภาพการเรียนรู้ให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่มุ่งหวัง ดังนั้นก่อนนำไปใช้ ครูจึงควรมั่นใจว่า สื่อการสอนนั้นมีประสิทธิภาพในการช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้จริง การหาประสิทธิภาพตามลำดับขั้นจะช่วยให้เราได้สื่อการสอนที่ดีมีคุณค่าทางการสอนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. สำหรับผู้ผลิตสื่อการสอน การทดสอบประสิทธิภาพทำให้ผู้ผลิตมั่นใจว่า เนื้อหาสาระที่บรรจุลงในสื่อการสอนเหมาะสม ง่ายต่อการเข้าใจอันจะช่วยให้ผู้ผลิตมีความชำนาญสูงขึ้น เป็นการประหยัดแรงสมอง เวลา และเงินทองในการเตรียมต้นฉบับ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2540:526- 527) ได้กล่าวถึงเกณฑ์ประสิทธิภาพ ของสื่อประเภทบทเรียนสำเร็จรูป ไว้ว่า

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) E_2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์) ดังนี้

1. ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง คือ ประเมินต่อเนื่องซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยหลายๆ พฤติกรรมซึ่งเรียกว่า “กระบวนการ” ของนักเรียนที่สังเกตจากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม (รายงานกลุ่ม) และรายงานบุคคล ได้แก่ งานที่มอบหมายและกิจกรรมอื่นใดที่ผู้สอนกำหนดไว้

2. ประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย คือ ประเมินผลลัพธ์ของนักเรียนโดยพิจารณาจากผลสอบหลังเรียนและการสอบปลายภาค

ประสิทธิภาพของสื่อการสอนจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ครูผู้สอนคาดหมายว่านักเรียน จะเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่พอใจ โดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซ็นต์ของผลสอบหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมด E_1 / E_2 คือประสิทธิภาพของกระบวนการ / ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ การที่จะกำหนดเกณฑ์ E_1 / E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้น ให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำจะตั้งไว้ 80/80 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะหรือเจตคติอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น อย่างไรก็ตามไม่ควรตั้งไว้ต่ำ เพราะตั้งเกณฑ์ไว้เท่าใดก็มักได้ผลเท่านั้น

1.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูป

พวงเพ็ญ สว่างใจ (2539:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เพื่อสร้างบทเรียนสำเร็จรูปและหาประสิทธิภาพของบทเรียนที่สร้างขึ้น เรื่องการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปการอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคงคารามจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่าบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นจะใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นใช้สอนได้ อย่างมีประสิทธิภาพเชื่อถือได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เพราะทำได้ถึงคะแนน 86.33/ 85.52 และความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วันเนาว์ ยูเต็น (2521:40-41) อ้างอิงจาก รัชดา ขำครุฑ (2540:21) สร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทยเรื่องการเขียนกลอน ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จำนวน 100 คน ผลปรากฏว่าบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 97.60/91.78 คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมพร ยิ้มสกุล (2527:70-71) สร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย (ท 032) ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 44 คน ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้นักเรียนกลุ่มทดลองยังมีทัศนคติเชิงนิมิตต่อการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปและคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคะแนนทัศนคติของนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อุษณีย์ เจริญจำ (2521:268) ได้สร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทยเรื่องลักษณะของภาษาไทย สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการวิจัยครั้งนี้ผลปรากฏว่านักเรียนทำแบบฝึกหัดในบทเรียนและทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ถึงเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ทั้งคะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียนบทเรียนของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญอีกด้วย จึงกล่าวได้ว่าบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นนี้เป็นบทเรียนที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้สอนวิชาภาษาไทยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการขึ้นได้เป็นอย่างดี

อรไท ผลดี (2522:73) ได้ค้นคว้าวิจัยสร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทยเรื่องอิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการค้นคว้าวิจัยปรากฏว่า นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนบทเรียนและแบบฝึกหัดในบทเรียนได้ถึงเกณฑ์มาตรฐานและคะแนนทดสอบก่อนเรียนบทเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียนบทเรียนของนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญอีกด้วย จึงกล่าวได้ว่าบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องอิเหนา ตอน ศึกกะหมังกุหนิง สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นบทเรียนที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้สอนวิชาภาษาไทยให้นักเรียนมีพัฒนาการขึ้นได้

การนำบทเรียนสำเร็จรูป ที่สร้างขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานไปใช้นั้นย่อมส่งผลดีทั้งกับนักเรียนและครูผู้สอนได้โดยตรง เพราะบทเรียนสำเร็จรูปเป็นสื่อการสอนที่สามารถนำมาใช้กับการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทเรียนสำเร็จรูปมีข้อดีอยู่ด้วยกันหลายประการ เช่น นักเรียนพึงพอใจในการเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แต่บทเรียนสำเร็จรูปก็มิใช่จะสามารถใช้สอนแทนครูได้โดยเด็ดขาดจะเห็นว่านักเรียนยังต้องการครูอยู่ แต่ผลดีของบทเรียนสำเร็จรูปคือช่วยให้นักเรียนก้าวหน้าไปตามความสามารถของตน ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคล นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ช่วยรักษาความสนใจของนักเรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษาอยู่ แก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลและงานวิจัยบางฉบับยังแสดงผลให้เห็นว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ไบรแอน และสมิท (Bryan; & Smith. 1975:24-25) ได้กล่าวถึงการศึกษากาการใช้บทเรียนสำเร็จรูปที่มหาวิทยาลัยเซาท์แคโรไลนาในวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะซึ่งทำการทดสอบเป็นเวลา 3 ภาคเรียน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนร้อยละ 60 มีผลการเรียนสูงขึ้นกว่าเดิม ร้อยละ 95 มีความรู้ความสามารถในการเรียนเพิ่มขึ้นและ ร้อยละ 74 ชอบที่จะเรียน โดยวิธีการปฏิบัติมากกว่าการเรียนปกติ

จากผลการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้บทเรียนสำเร็จรูป สรุปได้ว่าการใช้บทเรียนสำเร็จรูป ในการจัดการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีการพัฒนาด้านทักษะทางการเรียนที่ดีขึ้น ไม่เพียงแต่เฉพาะในวิชาภาษาไทยเท่านั้น แต่สามารถนำไปใช้กับวิชาอื่นๆ ได้ดีเช่นกัน ดังนั้นควรศึกษาและส่งเสริมการใช้บทเรียนสำเร็จรูปในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดียิ่งขึ้น

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตีความ

2.1 ความหมายของการอ่านตีความ

วัลภา ศศิวิมล (ม.บ.ป.:4) ให้ความหมายของการอ่านตีความว่าเป็น การพยายามทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของเรื่องซึ่งได้แก่ แก่นเรื่องหรือแนวคิด (Theme) น้ำเสียงของผู้เขียน (Tone) ตลอดจนจุดประสงค์อื่นๆ ของผู้เขียนที่แฝงอยู่ในวรรณกรรม

ชวน เพชรแก้ว และคนอื่นๆ (2522:22) ให้ความหมายของการตีความว่าเป็นการอ่าน เพื่อพยายามเข้าใจ ความหมาย และถอดความรู้สึ้อารมณ์สะท้อนใจจากบทประพันธ์ที่ผู้เขียนสื่อให้ผู้อ่าน อาจจะแปลหรือตีความได้ตรงกับความมุ่งหมายหรือเจตนาอารมณ์ของผู้ประพันธ์ก็ได้ หรือในบางครั้ง อาจจะเข้าใจความหมายตามวิธีการของตน โดยอาศัยพื้นความรู้เดิม ความสนใจ และประสบการณ์จินตนาการ ทัศนคติ ระดับสติปัญญาและวัย

การอ่านตีความ จึงเป็นการอ่านเพื่อทำความเข้าใจในระดับสูงกว่าการอ่านจับใจความ ผู้อ่านต้องนำข้อมูลจากการอ่านจับใจความไปใช้กับสถานการณ์ต่างๆ ต้องใช้เหตุผลในเชิงเปรียบเทียบและอนุมานจากข้อมูลเดิมถึงความเป็นไปได้ของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ ต้องอาศัยความสัมพันธ์ของใจความหลักกับใจความรองและสิ่งอ้างอิงอื่น ทำให้เกิดการอนุมาน สรุปได้ว่าการอ่านตีความเป็นการอ่านที่ต้องเข้าใจข้อความที่ปรากฏและเข้าใจความคิดของผู้เขียน มิใช่อ่านเฉพาะอักษรที่ปรากฏให้เห็น จึงถือเป็นทักษะที่ผู้อ่านต้องฝึกฝนเพื่อตีความหมายและตัดสินใจความคิดของผู้เขียน การสอนตีความมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเพราะจะทำให้ผู้อ่านเป็น เนื่องจากว่าการส่งสารมายังผู้อ่านนั้น ผู้เขียนมิได้สื่อความหมายออกมาตรงๆ ทั้งหมด บางส่วนใช้คำที่แฝงนัยให้ผู้อ่านคิดเอง ดังนั้นผู้อ่านจะต้องตีความคิดลึกซึ้งที่ซ่อนอยู่ จึงจะสามารถบอกความมุ่งหมายของผู้เขียนและสรุปความเรื่องผู้อ่านได้

2.2 หลักในการอ่านตีความ

การอ่านตีความจะไม่เป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับผู้อ่าน ถ้าผู้แต่งจะเขียนด้วยการใช้ความหมายตรงๆ ตามตัวอักษร เป็นภาษาที่ตีความตรงไปตรงมาได้แต่ปรากฏว่าไม่เป็นไปตามที่กล่าว ผู้แต่งมักใช้ภาษาที่มีความหมายแฝงอยู่ การใช้ภาษาของผู้แต่งจะเป็นลีลา สำนวนโวหาร ในรูปศิลปะของถ้อยคำแห่งภาษา ดังนั้นผู้อ่านต้องสามารถอ่านให้เข้าถึงคุณค่า และรู้เท่าทันวรรณกรรม จึงต้องอ่านข้อความอย่างละเอียด มีผู้รู้ได้ให้หลักการอ่านตีความ ดังต่อไปนี้

1. อ่านจับเนื้อความให้ละเอียด
2. พิจารณาแยกแยะเนื้อหาว่า ส่วนใดเป็นเนื้อหาสำคัญ และมีประเด็นอื่นๆ ที่สำคัญรองลงมา
3. อ่านเอารส คือ การอ่านแล้วมีเสียงหรือท่วงทำนองจังหวะอย่างไร
4. อ่านวิเคราะห์ให้เห็นภาพ จะช่วยทำให้ได้รับสารนั้นอย่างชัดเจน
5. สำนวนโวหาร งานเขียนที่มีคุณค่าทางวรรณศิลป์ ย่อมมีความหมายซับซ้อน

ตีความ ได้หลายแง่หลายมุม อ่านแล้วต้องสามารถเก็บความหมายได้

6. การตีความ ผู้อ่านใช้ความคิดพิจารณา โดยอาศัยภูมิปัญญา ประสบการณ์ของผู้อ่านเอง

โกชัย สาริกบุตร (2521:19-21) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการอ่านตีความสรุปได้ดังนี้
 ขั้นที่ 1 พิจารณาวงศ์พจน์หมายถึง การพิจารณาความหมายของศัพท์ทุกคำให้เข้าใจความหมายอย่างชัดเจน อย่าปล่อยให้ศัพท์ที่ไม่เข้าใจผ่านไป เพราะจะทำให้ตีความตัวอักษรที่ปรากฏไม่ได้และสามารถถ่ายทอดเรียบเรียงให้ผู้อื่นเข้าใจได้ด้วยสำนวนตนเอง

ขั้นที่ 2 จับใจความหมายถึง การเข้าใจเนื้อเรื่องทั้งหมดตามความหมายของตัวอักษรที่ปรากฏ และสามารถถ่ายทอดเรียบเรียงให้ผู้อื่นเข้าใจได้ด้วยสำนวนของตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นตีความ ผู้อ่านจะอ่านเฉพาะแต่ใจความตัวอักษรที่ปรากฏอยู่ไม่เพียงพอที่จะรู้เท่าทันวรรณกรรม หรือ เจตนารมณ์ของผู้เขียนได้ เพราะส่วนมากผู้เขียนมักจะซ่อนความหมายหรือจุดประสงค์ที่แท้จริงเอาไว้เบื้องหลังใจความธรรมดาเสมอ การอ่านตีความผู้อ่านจึงต้องใช้สติปัญญาและความสามารถพิจารณาว่าอะไรเป็นแก่น หรือแนวคิดที่สำคัญของเรื่องว่าผู้แต่งมีจุดประสงค์อะไรที่เสนอแนวคิดนั้นและเสนอด้วยน้ำเสียงอย่างไรจากหลักสำคัญในการตีความดังกล่าว สรุปเป็นขั้นตอนในการอ่านตีความได้ดังนี้

1. พิจารณาคำศัพท์ในเรื่องที่อ่าน สามารถแปลได้อย่างถูกต้องครบถ้วน
2. อ่านเนื้อเรื่องให้ละเอียดสรุปใจความสำคัญของเรื่อง ถ้าใจความสำคัญมีมากกว่าหนึ่งประเด็น ให้แยกแยะว่า เนื้อความใดเป็นใจความสำคัญและเนื้อความใดสำคัญรองมา เรื่องที่อ่านสั้นใจความสำคัญจะมีประเด็นเดียว แต่ถ้าเนื้อเรื่องยาวมักจะมีหลายประเด็น
3. การวิเคราะห์ให้เห็นรสและภาพ จะช่วยพิจารณาในการตีความ
4. สืบหาความหมาย ทำความเข้าใจกับถ้อยคำที่เห็นว่ามีสำคัญโดยพิจารณาถ้อยคำนั้นกับบริบทที่แวดล้อมอยู่จะช่วยกำหนดคำนั้นให้มีความหมายชัดเจนขึ้น
5. การตีความ โดยนำความรู้ ความคิด ความหมายที่ประมวลได้มาสรุปเป็นเรื่องใหม่ ภาษาใหม่ แต่ยังมีเค้าความเดิม และพิจารณาว่าสิ่งใดเป็นแนวคิดและแก่นสำคัญของเรื่อง ผู้แต่งมีจุดประสงค์อะไรที่เสนอแนวคิดนั้น และเสนอด้วยน้ำเสียงอย่างไร
6. การตีความต้องอาศัยความรู้ สติปัญญาและประสบการณ์ของผู้อ่านเป็นสำคัญ

2.3 ระดับความเข้าใจของการอ่านตีความ

กัลยา ยวนมาลัย (2539:19) กล่าวโดยทั่วไประดับความเข้าใจในการอ่านตีความมีอยู่ 3 ระดับคือ

1. การแปลความ หมายถึง การแปลเรื่องราวเดิมให้ออกมาเป็นคำใหม่ ภาษาใหม่ หรือแบบใหม่ ความมุ่งหมายของการแปลความอยู่ที่การจัดความแม่นยำของภาษาใหม่ว่า ยังคงรักษาเนื้อหาและความสำคัญของเรื่องราวเดิมไว้ครบถ้วนหรือไม่
2. การตีความ เป็นการเอาความหมายเดิมมาบันทึกใหม่เรียบเรียงใหม่หรือ มองเรื่องราวใหม่หรือมองเรื่องราวเดิมในแง่ใหม่ ค้นหาและเปรียบเทียบทั้งความสำคัญและความสัมพันธ์ของส่วนย่อยๆ ภายในเรื่องราวนั้นๆ ย่อเรื่องต่างๆ จนเป็นข้อสรุปได้
3. การขยายความ เป็นการขยายความคิดให้กว้างขวางลึกซึ้งไกลกว่าข้อเท็จจริงที่มีอยู่ สามารถประเมินคาดคะเนหรือพยากรณ์ล่วงหน้าได้เป็นการวัดความในเชิงจินตนาการ

ความสามารถในการอ่านตีความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อไปในอนาคต เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาตนเอง และดำรงชีวิตในสังคมภายนอกที่ประสบความสำเร็จย่อมต้องเป็นผู้ฉลาดรอบรู้ในการอ่านใช้วิธีการอ่านได้ถูกต้องสามารถเข้าใจความหมายที่แท้จริงที่ปรากฏในสิ่งที่อ่านได้ตรงตรงเลือกตัดสนใจในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผล แต่ในสภาพปัจจุบันนักเรียนระดับมัธยมศึกษาส่วนมากยังขาดการฝึกฝนทักษะการอ่านด้านการตีความ จึงได้มีผู้พยายามศึกษาเกี่ยวกับเทคนิคการสอนและการจัดกิจกรรม เพื่อช่วยพัฒนาการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้ดีขึ้น จากการศึกษาค้นคว้าวิธีการสอนใหม่ๆ ผู้วิจัยเห็นว่าวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจและสมควรนำมาใช้ในการสอนอ่านตีความเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพคือ วิธีการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งจะเป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาการอ่านตีความและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นคุณลักษณะเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของบุคคลที่ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์ในด้านต่างๆ เป็นผลจากการเรียนการสอนซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและแนวทางในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังนี้

รอสส์ และสแตนลีย์ (เยาวดี วิบูลย์ศรี. 2540:28; อ้างอิงจาก Ross; & Stanley. 1967) ให้ความหมายว่า แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถทางวิชาการ เช่น แบบทดสอบวิชาคณิตศาสตร์ แบบทดสอบวิชาพีชคณิต เป็นต้น

โคแซงค์ อาร์โนลด์ และไมลี (สิริวรรณ พรหมโชติ. 2542:17 ; อ้างอิงจาก Kysenk, Arnold; & Meili. 1972:6) ให้ความหมายของคำว่าผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามอย่างมาก ซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำที่ต้องอาศัยความสามารถทั้งด้านร่างกายและสติปัญญา ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียนโดยอาศัยความสามารถเฉพาะบุคคล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจได้จากกระบวนการที่ต้องอาศัยการทดสอบ เช่น การสังเกตหรือการตรวจการบ้าน หรืออาจได้ในรูปของผลการเรียนของโรงเรียนซึ่งต้องอาศัยกระบวนการที่ซับซ้อนและระยะเวลาอันพอสมควรหรืออาจได้จากการวัดด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป

กู๊ด และโบรฟี (สุภวรรณ พันธุ์จันทร์. 2524:27 ; อ้างอิงจาก Good; & Broophy. 1977:346-348) ได้อธิบายเกี่ยวกับเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า บุคคลบางประเภทอาจจะประสบความสำเร็จได้มากกว่าคนอื่น ทั้งๆที่มีความเฉลียวฉลาดและมีทักษะทางกายภาพที่คล้ายคลึงกัน แต่นักจิตวิทยา

บางท่านก็เชื่อว่า อาจเป็นเพราะบุคคลนั้นมีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จมากกว่าบุคคลอื่น หรืออาจกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า ประสบความสำเร็จเป็นเป้าหมายสำคัญในการดำรงชีวิตมากกว่าเป้าหมายอื่นของบุคคล โดยที่แมคเคลแลนด์ (Mc Celland. 1961:207–256) เป็นผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องความต้องการประสบความสำเร็จของบุคคลโดยใช้แบบทดสอบ เป็นเครื่องมือในการวัดความต้องการในการประสบความสำเร็จของบุคคล ผลการศึกษาพบว่าผู้ทดสอบที่ทำคะแนนได้สูงมีแนวโน้มที่กำหนดเป้าหมายและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จค่อนข้างสูง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2527:7) ให้คำนิยามคำว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลสำเร็จ ที่เกิดจากการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งที่ต้องอาศัยความพยายามทางร่างกาย ทางสมอง ซึ่งถือได้ว่าเป็นความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2529:29) กล่าวถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ คุณลักษณะรวมถึงความรู้ความสามารถของบุคคล อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนหรือมวลประสบการณ์ทั้งปวงที่บุคคลได้รับจากการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่างๆ ของสมรรถภาพสมอง

เชิดศักดิ์ ไชวาลินทร์ (2525:78) การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถหรือสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนว่าได้เกิดการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชามากน้อยเพียงใด ซึ่งการวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนนี้สามารถวัดได้ 2 แนวทาง ตามจุดมุ่งหมายและธรรมชาติหรือลักษณะวิชาที่จัดให้กับนักเรียน การวัดทั้ง 2 แนวทางนี้ได้แก่

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบความสามารถในการลงมือกระทำหรือทักษะของนักเรียนซึ่งมีความสำคัญของกลไกทางร่างกายและทางสมองว่าสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือคุณภาพเพียงใด ซึ่งจำเป็นต้องวัดในรายวิชาทักษะ เช่น ศิลปะ พลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นต้น การวัดด้านการปฏิบัตินี้จะวัดโดยใช้ข้อสอบภาคปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถทางสติปัญญาหรือสมองของนักเรียนในการที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา หรือภาคทฤษฎีได้มากน้อยเพียงใด เนื้อหาในการทดสอบแบบนี้เรียกว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิ์จรรยา (2545:95-98) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะและความสามารถทางวิชาการที่นักเรียนได้เรียนรู้มาแล้วว่าบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

ชวาล แพร์ตกุล (2518:112) ให้ความหมายว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่วัดความรู้ ทักษะและสมรรถภาพสมองด้านต่างๆที่เด็กได้รับจากประสบการณ์ทั้งปวง ทั้งจากโรงเรียนและที่บ้าน ยกเว้นการวัดทางร่างกาย ความถนัดและทางบุคคลกับสังคม สำหรับในโรงเรียนแล้วแบบทดสอบประเภทผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมุ่งที่จะวัดความสำเร็จในวิชาการเป็นส่วนใหญ่

วิเชียร เกตุสิงห์ (2517:23) ให้ความหมายว่าแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่วัดความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่างๆ ที่เด็กได้รับการเรียนรู้มาในอดีต ยกเว้น การวัดทางร่างกาย ข้อสอบประเภทนี้ส่วนใหญ่จะวัดผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการ

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2540:28) ได้สรุปแนวคิดไว้ว่า แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบทดสอบวัดความรู้เชิงวิชาการ มักใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเน้นการวัดความรู้ความสามารถจากการเรียนรู้ในอดีตหรือในสภาพสังคมปัจจุบันของแต่ละคน

บรูซ (Bruce. 1972:429-A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนแบบธรรมดาที่มหาวิทยาลัยไอโอวา ผลการศึกษาพบว่า การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าแบบธรรมดา

มอริเบอร์ (Moriber. 1969:214 – 216) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเรียนวิทยาศาสตร์กายภาพ เรื่องทฤษฎีอะตอมและพันธะเคมีในระดับวิทยาลัยโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการเรียนตามปกติ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้เรียนกับการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนปกติ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กล่าวคือคุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกฝนอบรม หรือจากการสอน ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยจึงเป็นผลสำเร็จของการเรียนภาษาไทยของนักเรียนและการสอนของครูผู้สอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนขึ้นอยู่กับความสามารถทางสมอง ความสนใจ และประสบการณ์ทางภาษาของนักเรียน การรู้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะช่วยให้นำผลไปพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการวัดสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่มีมาตรฐานเพื่อผลที่วัดออกมาจะได้มีความเชื่อถือถือกระบวนกรวัดผลจึงต้องมีระบบที่เป็นข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการบริหารการใช้เครื่องมือวัดผล

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผลของบุคคลว่ามีความรู้มีความสามารถมากน้อยเพียงใด สามารถวัดได้ 2 แบบ ตามวัตถุประสงค์และธรรมชาติของวิชาที่สอน ดังนี้

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติหรือทักษะของนักเรียน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้แสดงความสามารถดังกล่าวในรูปแบบการกระทำจริงให้ออกมาเป็นผลงาน เช่น วิชาพลศึกษา การช่าง การวัดแบบนี้จึงต้องใช้ข้อสอบภาคปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาอันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน รวมถึง พฤติกรรมความสามารถในด้านต่างๆ สามารถวัดได้โดยใช้ ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บลูม (Bloom, 1976) ได้เขียนรวบรวมไว้ในหนังสือ Taxonomy of Education Objectives สรุปได้ว่า การวัดผลด้านสติปัญญา ควรวัดพฤติกรรม ดังนี้

1. วัดด้านความรู้ความจำ
2. วัดด้านความเข้าใจ
3. วัดด้านการนำไปใช้
4. วัดด้านการวิเคราะห์
5. วัดด้านการสังเคราะห์
6. วัดด้านการประเมินค่า

การวัดพฤติกรรมทั้ง 6 ด้านนี้ จะใช้แบบทดสอบประเภทอัตนัยหรือปรนัยก็ได้ ข้อสำคัญอยู่ที่คำถาม ซึ่งต่อไปนี้เป็นตัวอย่างข้อคำถามของแบบทดสอบประเภทปรนัย ดังนี้

1. ข้อคำถามวัดความรู้ความจำ เป็นข้อคำถามที่วัดความสามารถที่ระลึกออกมาได้ หรือจำได้ เช่น ถามคำศัพท์ นิยาม สถานที่ เวลา ขนาด ปริมาณ บุคคล ระเบียบประเพณี ลำดับขั้นของการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถ้าสอนมาแล้วจึงนำมาถามและถือว่าเป็นการวัดความจำเท่านั้น

2. ข้อคำถามวัดความเข้าใจ เป็นข้อคำถามที่วัดความสามารถในการจับใจความสำคัญของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ เช่น ความสามารถในการจับใจความด้านการแปลความหมาย การตีความหมาย และการขยายความของข้อความ คำ เรื่องราว เหตุการณ์ ภาพ ฯลฯ

3. ข้อคำถามวัดการนำไปใช้เป็นข้อคำถามที่วัดความสามารถในการนำความรู้ที่เรียนมาไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่

4. ข้อคำถามวัดการวิเคราะห์ เป็นคำถามที่วัดความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อยๆ ของเหตุการณ์ เรื่องราวหรือเนื้อหาต่างๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีจุดมุ่งหมายหรือความประสงค์สิ่งใด นอกจากนั้นยังบอกถึงว่าส่วนย่อยๆ ที่สำคัญนั้น แต่ละเหตุการณ์เกี่ยวกันอย่างไรบ้าง และเกี่ยวพันกันโดยอาศัยหลักการใด จะเห็นได้ว่าความสามารถในด้านการวิเคราะห์จะมากไปด้วยการหาเหตุผลมาเกี่ยวข้องอยู่เสมอและพยายามมองให้ลึกลงไปถึงแก่นแท้ของเนื้อหาและเหตุการณ์นั้นๆ การวิเคราะห์จึงต้องอาศัยพฤติกรรมด้านความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้มาประกอบการพิจารณา

5. ข้อคำถามวัดการสังเคราะห์ เป็นคำถามที่วัดความสามารถในการผสมส่วนย่อยๆ เข้าเป็นเรื่องราวเดียวกัน เป็นการวัดว่านักเรียนจะสามารถนำเอาความรู้แต่ละหน่วยมารวมกันจัดเป็นหน่วยใหม่ขึ้น หรือโครงสร้างใหม่ที่ต่างจากของเดิมได้หรือไม่ ลักษณะคำถามประเภทนี้จะถามเกี่ยวกับการสังเคราะห์ข้อความการวางแผนและสังเคราะห์ความสัมพันธ์เป็นคำถามที่จะตั้งดูว่าใครมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากเพียงใด

6. ข้อคำถามวัดการประเมินค่า เป็นข้อคำถามที่วัดความสามารถในการวินิจฉัยตีราคาโดยสรุปอย่างมีหลักเกณฑ์ สิ่งที่ตีค่าอาจเป็นวัตถุ สิ่งของ ผลงานต่างๆ หรือเป็นความคิดเห็นก็ได้ การประเมินค่านั้นอาศัยเกณฑ์และมาตรฐานไปประกอบการวินิจฉัยชี้ขาดเสมอว่าสิ่งนั้นดี ไม่ดีอย่างไร และเพราะเหตุใดจึงดีหรือไม่ดี ข้อคำถามอาจจะอยู่ในรูปของการประเมินค่าโดยอาศัยเกณฑ์ภายในหรือการประเมินค่าที่อาศัยเกณฑ์ภายนอกก็ได้ (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538:171-176) เนื่องจากการสอนมีความสำคัญต่อชีวิตการศึกษาของนักเรียนเป็นอันมากในฐานะที่ครูเป็นผู้สร้างและใช้แบบทดสอบนั้นๆ กับเด็กจึงมีความจำเป็นที่ครูจะต้องมีหลักเกณฑ์สำหรับยึดถือว่าแบบทดสอบที่ดีนั้นจะต้องมีคุณลักษณะ 10 ประการ ต่อไปนี้

1. ต้องเที่ยงตรง หมายถึง คุณสมบัติที่จะทำให้ผู้ใช้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ แบบทดสอบที่ความเที่ยงตรงสูงคือ แบบทดสอบที่สามารถทำหน้าที่วัดสิ่งที่เราต้องการวัดได้ถูกต้องตามความมุ่งหมาย ซึ่งจำแนกออกเป็น

- 1.1 เที่ยงตรงตามเนื้อหา
- 1.2 เที่ยงตรงตามโครงสร้าง
- 1.3 เที่ยงตรงตามสภาพ
- 1.4 เที่ยงตรงตามพยากรณ์

2. ต้องยุติธรรม หมายถึง โจทย์คำถามทั้งหลายไม่มีช่องทางแนะนำให้เด็กเดาคำตอบได้ไม่เปิดโอกาสให้เด็กเกียจคร้านที่จะไม่ดูตำราแต่ตอบได้ดี

3. ต้องถามลึก เป็นการวัดความลึกของวิทยาการตามแนวตั้งมากกว่าที่จะวัดตามแนวความกว้างว่ารู้มากน้อยเพียงใด โดยจะถามลึกตั้งแต่ระดับความเข้าใจในการแปลความ ตีความ และขยายความลงไป

4. ต้องยืดหยุ่นเป็นเยี่ยงอย่าง เป็นคำถามที่มีลักษณะท้าทายเชิญชวนให้คิด เด็กสอบแล้วมีความอยากรู้อีกเรื่องราวให้กว้างยิ่งขึ้นไปอีก

5. ต้องจำเพาะเจาะจง เด็กอ่านคำถามแล้วต้องเข้าใจแจ่มชัดว่าครุถามถึงอะไรหรือให้คิดอะไรไม่ถามคลุมเครือ

6. ต้องเป็นปรนัย มีคุณสมบัติ 3 ประการ คือ

- 6.1 แจ่มชัดในความหมายของคำถาม
- 6.2 แจ่มชัดในวิธีตรวจหรือมาตรฐานการให้คะแนน
- 6.3 แจ่มชัดในการแปลความหมายของคะแนน
7. ต้องมีประสิทธิภาพ คือ สามารถให้คะแนนที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้มากที่สุดภายในเวลาแรงงาน และเงินน้อยที่สุด
8. ต้องยากพอเหมาะ
9. ต้องมีอำนาจจำแนก คือ สามารถแยกเด็กออกเป็นประเภทได้ทุกระดับ ตั้งแต่อ่อนที่สุดจนถึงเก่งที่สุด
10. ต้องมีความเชื่อมั่น คือ ข้อสอบนั้นสามารถได้คะแนนคงที่แน่นอนไม่แปรผัน (ชวาล แพรัตกุล. 2520:123-136)

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึง พฤติกรรมหรือความสามารถของบุคคลในด้านความรู้และทักษะซึ่งได้พัฒนาจากการเรียนการสอน การฝึกเล่น และอบรม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องพิจารณาในกระบวนการเรียนการสอน เพราะทำให้ครูผู้สอนทราบว่าหลังจากที่นักเรียนได้รับประสบการณ์ต่างๆ ไปแล้ว นักเรียนจะมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ มากน้อยเพียงใด

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2524) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า เป็นแบบทดสอบที่วัดความรู้ของนักเรียนที่ได้เรียนไปแล้ว ซึ่งเป็นข้อคำถามให้นักเรียนตอบลงในกระดาษ และให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบ่งได้เป็น 2 แบบ ดังต่อไปนี้

1. แบบทดสอบของครู หมายถึง ชุดของข้อคำถามที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้น ซึ่งจะเป็นข้อคำถามที่ถามเกี่ยวกับความรู้ที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียนว่านักเรียนมีความรู้มากเพียงใด บกพร่องตรงไหน จะได้สอนซ่อมเสริม หรือวัดดูความพร้อมก่อนที่จะสอนเรื่องใหม่ แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นนี้ มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเฉพาะกลุ่มที่ครูสอน เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้กันโดยทั่วไปในสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบทดสอบข้อเขียน ซึ่งแบ่งออกได้อีก 2 ชนิด คือ

- 1.1 แบบทดสอบอัตนัย เป็นแบบทดสอบที่กำหนดคำถามหรือปัญหา ให้แล้วให้ผู้ตอบเขียนโดยแสดงความรู้ ความคิด เจตคติ ได้อย่างเต็มที่

- 1.2 แบบทดสอบปรนัย หรือแบบให้ตอบสั้นๆ เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้ผู้สอบเขียนตอบสั้นๆ หรือมีคำตอบให้เลือกแบบจำกัดคำตอบ ผู้ตอบไม่มีโอกาสแสดงความรู้ ความคิด ได้อย่างกว้างขวางเหมือนแบบทดสอบอัตนัย แบบทดสอบชนิดนี้แบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ แบบทดสอบถูกผิด แบบทดสอบเติมคำ แบบทดสอบจับคู่ และแบบทดสอบเลือกตอบ

2. แบบทดสอบมาตรฐาน สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาหรือจากครูที่สอนวิชานั้น แต่ผ่านการทดลองหาคุณภาพหลายครั้ง จนกระทั่งมีคุณภาพดีพอจึงสร้างเกณฑ์ปกติ ของแบบทดสอบนั้นสามารถใช้เป็นหลักและเปรียบเทียบผลเพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องใดๆ ก็ได้ จะใช้วัดอัตราการพัฒนาของเด็กแต่ละวัยในแต่ละกลุ่มแต่ละภาคก็ได้ จะใช้สำหรับให้ครูวินิจฉัยผลสัมฤทธิ์ระหว่างวิชาต่างๆ ในเด็กแต่ละคนก็ได้ ข้อสอบมาตรฐานนอกจากจะมีคุณภาพของแบบทดสอบสูงแล้วยังมีมาตรฐานในด้านวิธีดำเนินการสอบ คือไม่ว่าโรงเรียนใดหรือส่วนราชการใดจะนำไปใช้ต้องดำเนินการสอบเป็นแบบเดียวกับแบบทดสอบมาตรฐานจะมีคู่มือดำเนินการสอบบอกถึงวิธีการสอบว่าทำอย่างไร และยังมีมาตรฐานในด้านการแปลคะแนนอีกด้วย ทั้งแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นและแบบทดสอบมาตรฐาน มีวิธีการสร้างข้อคำถามเหมือนกัน คือจะเป็นคำถามที่วัดเนื้อหาและพฤติกรรมที่ได้สอนนักเรียนไปแล้ว สำหรับพฤติกรรมที่ใช้วัดจะเป็นพฤติกรรมที่สามารถตั้งคำถามวัดได้ นิยมใช้ตามหลักที่ได้จากการประชุมของนักวัดผล

3.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนมีดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพทางกาย ข้อบกพร่องทางร่างกายและบุคลิกท่าทาง
2. องค์ประกอบทางความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดามารดา ความสัมพันธ์ของบิดามารดากับลูก ความสัมพันธ์ระหว่างลูกๆ ด้วยกันและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกทั้งหมดในครอบครัว
3. องค์ประกอบทางด้านวัฒนธรรมและสังคม ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมทางบ้านและฐานะทางบ้าน
4. องค์ประกอบทางความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนวัยเดียวกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ของเพื่อนนักเรียนวัยเดียวกันทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน
5. องค์ประกอบทางการพัฒนาแห่งตน ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจ เจตคติของนักเรียนต่อการเรียน
6. องค์ประกอบทางการปรับตัว ได้แก่ ปัญหาการปรับตัว การแสดงออกทางอารมณ์ อิทธิพลขององค์ประกอบต่างๆ ที่มีต่อระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน โดยการนำเอา ครู นักเรียนและหลักสูตรมาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ โดยเชื่อว่าเวลาและคุณภาพของการสอนมีอิทธิพลโดยตรงต่อปริมาณความรู้ที่นักเรียนจะได้รับ แมดดอกซ์ (Maddox. 1963:9) ได้ทำการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางสติปัญญาและความสามารถทางสมองร้อยละ 50-60 ขึ้นอยู่กับโอกาสและสิ่งแวดล้อมร้อยละ 10 -15

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียน บลูม (1976:52) ได้กล่าวถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในโรงเรียนไว้ว่า

1. พฤติกรรมด้านความรู้ความคิด หมายถึง ความสามารถทั้งหลายของนักเรียนที่ประกอบด้วย ความถนัดและพื้นฐานเดิมของนักเรียน

2. คุณลักษณะด้านจิตพิสัย หมายถึง สภาพการณ์หรือแรงจูงใจที่จะทำให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้ใหม่ ได้แก่ ความสนใจ เจตคติที่มีต่อเนื้อหาวิชาที่เรียนในโรงเรียน ระบบการเรียน ความคิดเห็น เกี่ยวกับตนเองและคุณลักษณะบุคลิกภาพ

3. คุณภาพการสอน ได้แก่ ได้รับคำแนะนำ การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การเสริมแรง จากครู การแก้ไขข้อผิดพลาดและรู้ผลว่าตนเองกระทำถูกต้องหรือไม่

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า มีองค์ประกอบหลายประการที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ที่ทำให้เกิดผลโดยตรงนั้นคือ การสอนของครูนั่นเอง

แมดดอกซ์ (Maddox. 1965) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลและการเรียนหนักเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับวิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพด้วยเพราะมักปรากฏว่านักเรียนที่มีสติปัญญาสูงหลายคนสอบตกหรือทำคะแนนสอบได้น้อยกว่าผู้ที่มีสติปัญญาและความถนัดในการเรียนปานกลางหรือต่ำซึ่งความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละคนนอกจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญาและความสามารถทางสมองร้อยละ 50-60 พฤติกรรมการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนที่มีพฤติกรรมการเรียนดี ไม่จำเป็นต้องมีสติปัญญา เฉลียวฉลาดมากก็สามารถทำให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีได้ เป็นผลมาจากการรู้จักวิธีเรียน วางแผนการเรียน ใช้เวลาว่างในการศึกษาค้นคว้าใช้เวลาเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักสรุป ทบทวนบทเรียน พฤติกรรมการเรียนดังกล่าวมานี้ จึงมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นอย่างดี

3.4 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร การสร้างแบบทดสอบ ควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด

2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้ที่ผู้สอนมุ่งหวังจะให้เกิดขึ้นกับนักเรียนซึ่งผู้สอนจะต้องกำหนดไว้ล่วงหน้าสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและการสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

3. กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้างโดยการศึกษาดารางวิเคราะห์ หลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาและตัดสินใจเลือกใช้ชนิดของข้อสอบที่จะใช้วัดว่าเป็นแบบใด โดยต้องเลือกให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน แล้วศึกษาวิธีเขียนข้อสอบชนิดนั้นให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการเขียนข้อสอบ

4. เขียนข้อสอบ ผู้ออกข้อสอบลงมือเขียนข้อสอบตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร และให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยอาศัยหลักและวิธีการเขียนข้อสอบ

5. ตรวจสอบข้อสอบเพื่อให้ข้อสอบที่เขียนไว้ มีความถูกต้องตามหลักวิชา มีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาทบทวนตรวจสอบข้อสอบอีกครั้งก่อนที่จะจัดพิมพ์และนำไปใช้ต่อไป

6. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง เมื่อตรวจสอบข้อสอบเสร็จแล้วให้พิมพ์ข้อสอบทั้งหมดจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับทดลองโดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายวิธีตอบแบบทดสอบและจัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

7. ทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ การทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบเป็นวิธีการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริง โดยนำแบบทดสอบไปทดลองสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มที่ต้องการสอบจริง แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบให้มีคุณภาพโดยสภาพการปฏิบัติจริงของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในโรงเรียนมักไม่ค่อยมีการทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ ส่วนใหญ่นำแบบทดสอบไปใช้ทดสอบแล้วจึงวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อปรับปรุงข้อสอบและนำไปใช้ในครั้งต่อไป

8. จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง จากผลการวิเคราะห์ข้อสอบ หากพบว่าข้อสอบข้อใดไม่มีคุณภาพหรือมีคุณภาพไม่ดีพอ อาจจะต้องตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไขข้อสอบให้มีคุณภาพดีขึ้น แล้วจึงจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับจริงที่จะนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

สรุปได้ว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียนว่าได้เรียนรู้ในเนื้อหาสาระเหล่านั้นได้มากน้อยเพียงใด การได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะช่วยให้ผู้ศึกษาหรือครูสามารถสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการเรียนการสอนภาษาไทยการวัดและการประเมินผลเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นเครื่องช่วยให้ทั้งนักเรียนและครูผู้สอนได้ทราบว่าการเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพหรือบรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้วางไว้มากน้อยเพียงใด และเนื่องจากการเรียนการสอนภาษาไทยมีกระบวนการ

เรียนรู้ที่ค่อนข้างซับซ้อน การวัดและการประเมินผลจึงต้องทำกันหลายๆ ด้าน และใช้วิธีการหลายวิธี ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ช่วยให้นักเรียนได้ทราบพัฒนาการ ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้สอนไว้ ดังที่มีผู้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยหลายท่านได้ให้คำนิยามไว้ดังนี้

วัลลิมา สงสุวรรณ (2541:89) ได้ทำการศึกษาผลการใช้ชุดการเรียนเรื่องการบวกและการลบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมีวินัยในตนเองและความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนมีความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ศศิวิมล เนืองนิตย์ (2543:98) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียน วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดตะเคียนวิทยาคม อำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 52 คน โดยการสุ่มตัวอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลอง 26 คน กลุ่มควบคุม 26 คน ใช้เวลาในการทดลอง 26 คาบ คาบละ 50 นาที โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน กลุ่มทดลองเรียนจากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล กลุ่มควบคุมเรียนจากการสอนตามแนวคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

วราภา โพิธัสัทธา (2532:54) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจตคติต่อการสอนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

รัชดา ขำครุฑ (2540:บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์ ระดับนาฏศิลป์ชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป และการสอนตามคู่มือครู พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ความสนใจในวิชาหลักภาษาไทยของกลุ่มนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความสนใจในวิชาหลักภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ไบรแอน และสมิท (Bryan; & Smith. 1975: 24–25) ได้กล่าวถึงการศึกษาการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง ที่มหาวิทยาลัยเซาท์แคโรไลนา ในวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ ซึ่งทำการทดลองเป็นเวลา 3 ภาคเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนร้อยละ 60 มีผลการเรียนสูงขึ้นกว่าเดิม ร้อยละ 95 มีความสนุกสนานกับการเรียนเพิ่มขึ้น และร้อยละ 74 ชอบที่จะเรียนโดยใช้ชุดการเรียนมากกว่าการเรียนตามปกติ

แมค โดนอลด์ (Mc Donald. 1971:432-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาและประเมินผลชุดการเรียนการสอนสื่อประสม แบบกิจกรรมรายบุคคล สำหรับใช้สอนซ่อมเสริมในวิทยาลัยชุมชนซานเมื่องผลการวิจัยพบว่าคะแนนสอบหลังการสอนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติ

บราวน์เลย์ (Brawley. 1975:4280–A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของชุดการเรียนแบบสื่อประสม สอนเรื่องการบอกเวลาสำหรับเด็กเรียนช้า กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มเด็กที่เรียนช้า โดยใช้แบบทดสอบ Time Apprecimental ,Test. Stanford Achievement Test Primary มาใช้ Pre – test และ Post – test ผลปรากฏว่ากลุ่มทดลองที่ใช้ชุดการเรียนบอกเวลาต่อเนื่อง บราวน์เลย์ (Brawley's Experimental Sequence on Time Telling) มีผลการเรียนดีกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ใช้ชุดการเรียน

คูดนี (Cudney. 1975:6) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองเพื่อฝึกทักษะการพยาบาลจำนวน 25 คน โดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองให้เรียนนอกเวลาสัปดาห์ละ 4 วัน เป็นเวลา 56 ชั่วโมง ปรากฏว่าผลการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองให้ผลดีเท่ากับการเรียนตามปกติเป็นเวลา 2 ภาคเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูป พอสรุปได้ว่าบทเรียนสำเร็จรูปสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอน และแพร่หลายในวงการศึกษไทยระดับชั้นต่างๆ ผลการวิจัยพบว่าการสอน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ ส่วนมากช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และสามารถนำมาใช้พัฒนาครูผู้สอนให้มีทักษะกระบวนการในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 150 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 36 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งมีขอบเขตของเนื้อหา ดังนี้

หน่วยที่ 1 อีเหนา

- ชุดที่ 1 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม
- ชุดที่ 2 อ่านตีความสำนวนโวหารภาพพจน์
- ชุดที่ 3 อ่านตีความคุณค่าด้านวรรณศิลป์และสังคม

หน่วยที่ 2 นิราศนรินทร์

- ชุดที่ 4 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม
- ชุดที่ 5 อ่านตีความสำนวนโวหารภาพพจน์
- ชุดที่ 6 อ่านตีความคุณค่าด้านวรรณศิลป์และสังคม

หน่วยที่ 3 กาพย์เห่เรือ

- ชุดที่ 7 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม
- ชุดที่ 8 อ่านตีความสำนวนโวหารภาพพจน์
- ชุดที่ 9 อ่านตีความคุณค่าด้านวรรณศิลป์และสังคม

ขั้นตอนในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป

ผู้วิจัยสร้างบทเรียนสำเร็จรูป โดยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อใช้ในการสอนกลุ่มทดลอง มีขั้นตอนการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทยเรื่องการอ่านตีความ ดังนี้

1. ขั้นเตรียม

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กระทรวงศึกษาธิการ สาระหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในสาระที่ 1มาตรฐานที่ ท 1.1.1 ได้กำหนดให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้อย่างลึกซึ้ง วิจาร์ณ วิเคราะห์ ประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพและสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณวรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.2 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบทเรียนสำเร็จรูป และการหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปจากทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ

2. ขั้นสร้าง

2.1 ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างบทเรียนสำเร็จรูป โดยสร้างเป็นบทเรียนสำเร็จรูปชนิดเส้นตรง ใช้การตอบสนองโดยการเลือกคำตอบ ก ข ค ง โดยศึกษาด้วย กรอบเริ่มต้น กรอบฝึกหัด ซึ่งทั้งสองกรอบนี้ เรียกว่า กรอบสอน แต่ละกรอบเสนอเนื้อหาเริ่มจากง่ายไปหายาก จนไปถึงกรอบสุดท้าย เรียกว่ากรอบสอบ

2.2 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ในกรอบการเรียนรู้แต่ละกรอบโดยพิจารณาถึงประสิทธิภาพที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้สอดคล้องกับพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และความสนใจของนักเรียน

2.3 ดำเนินการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปจำนวน 9 ชุด ดังนี้

หน่วยที่ 1 อิเหนา

ชุดที่ 1 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม (2 คาบเรียน)

ชุดที่ 2 อ่านตีความสำนวนโวหารภาพพจน์ (2 คาบเรียน)

ชุดที่ 3 อ่านตีความคุณค่าด้านวรรณศิลป์และสังคม (2 คาบเรียน)

หน่วยที่ 2 นิราศนรินทร์

ชุดที่ 4 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม (2 คาบเรียน)

ชุดที่ 5 อ่านตีความสำนวนโวหารภาพพจน์ (1 คาบเรียน)

ชุดที่ 6 อ่านตีความคุณค่าด้านวรรณศิลป์และสังคม (2 คาบเรียน)

หน่วยที่ 3 กาพย์เห่เรือ

ชุดที่ 7 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม (2 คาบเรียน)

ชุดที่ 8 อ่านตีความสำนวนโวหารภาพพจน์ (2 คาบเรียน)

ชุดที่ 9 อ่านตีความคุณค่าด้านวรรณศิลป์และสังคม (2 คาบเรียน)

แต่ละชุดมีความเหมาะสมกับเนื้อหา ดังนี้

2.3.1 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ให้สอดคล้องกับขั้นตอนต่างๆ ในหลักการ สอนวิชาภาษาไทย

2.3.2 กำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่กำหนด

2.3.3 สร้างบทเรียนสำเร็จรูปให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และ ครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละกรอบของบทเรียนสำเร็จรูป

2.4 นำบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและประเมิน บทเรียน เพื่อปรับปรุงแก้ไข และผู้วิจัยนำมาดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.4.1 การทดลองครั้งที่ 1 โดยนำบทเรียนสำเร็จรูปไปทดลองกับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี จำนวน 3 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข

2.4.2 การทดลองครั้งที่ 2 หลังจากปรับปรุงแก้ไขแล้วนำบทเรียนสำเร็จรูปไปใช้ กับนักเรียน 10 คน เพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไข

2.4.3 จากนั้นนำบทเรียนสำเร็จรูปที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำบทเรียนสำเร็จรูปนั้น ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 36 คน และหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

การสร้างแบบประเมินคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูป

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูป โดยมีการประเมิน 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา และด้านสื่อ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
2. สร้างแบบประเมิน 2 ชุด คือ แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ 5 , 4 , 3 , 2 , 1 โดยกำหนดความหมายของคะแนนไว้ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	มีคุณภาพระดับดีมาก
คะแนน 4	หมายถึง	มีคุณภาพระดับดี
คะแนน 3	หมายถึง	มีคุณภาพระดับพอใช้
คะแนน 2	หมายถึง	มีคุณภาพระดับต้องปรับปรุง
คะแนน 1	หมายถึง	มีคุณภาพระดับใช้ไม่ได้

3. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูป
5. นำผลจากการประเมินมาพิจารณาค่าเฉลี่ยเพื่อใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูป โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพระดับดีมาก
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีคุณภาพระดับดี
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีคุณภาพระดับพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีคุณภาพระดับปรับปรุง
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีคุณภาพระดับใช้ไม่ได้

ผู้วิจัยกำหนดค่าเฉลี่ยของคุณภาพของสื่อตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

**ตัวอย่างแบบประเมินความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ**

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามระดับประมาณค่าของสื่อบทเรียนสำเร็จรูปซึ่งกำหนดเกณฑ์ตัดสินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	ดีมาก
ระดับ 4	หมายถึง	ดี
ระดับ 3	หมายถึง	พอใช้
ระดับ 2	หมายถึง	ต้องปรับปรุง
ระดับ 1	หมายถึง	ใช้ไม่ได้

รายการประเมินบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องการอ่านตีความ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1. มีเนื้อหาสาระครบถ้วน					
2. ความถูกต้องของเนื้อหา					
3. มีความทันสมัย					
4. มีความต่อเนื่อง					
5. มีความชัดเจน					
6. มีความคิดสร้างสรรค์					
7. มีความครอบคลุมกว้างขวางและสมบูรณ์					
8. มีความกระชับรัดกุม					
9. มีบทสรุปที่ดี					
รวมคะแนน					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

**ตัวอย่างแบบประเมินความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ
บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ**

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามระดับประมาณค่าของสื่อบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งกำหนดเกณฑ์ตัดสินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	ดีมาก
ระดับ 4	หมายถึง	ดี
ระดับ 3	หมายถึง	พอใช้
ระดับ 2	หมายถึง	ต้องปรับปรุง
ระดับ 1	หมายถึง	ใช้ไม่ได้

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1.ความน่าสนใจของบทเรียนสำเร็จรูป					
2.ความเหมาะสมของขนาดและตัวอักษร					
3.ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีกับตัวอักษร					
4.ความเหมาะสมของภาพประกอบ					
5.ความเหมาะสมของบทเรียนสำเร็จรูปกับวัยของผู้เรียน					
6.ความเหมาะสมของขนาดของบทเรียนและการวางหน้า					
7.ความสะดวกในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป					
8.ความชัดเจนของบทเรียนสำเร็จรูปที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น					
9.ความทนทานของบทเรียนสำเร็จรูป					
รวม					

ข้อเสนอแนะ

.....
 .....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ศึกษาเนื้อหาจากหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (ช่วงชั้นที่ 4)

2. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย 4 ตัวเลือก แต่ละข้อมีคำตอบที่ ถูกเพียงคำตอบเดียว โดยสร้างให้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละหน่วย จำนวน 80 ข้อ แล้ว คัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพจำนวน 45 ข้อ โดยแบ่งเป็นหน่วยละ 15 ข้อ

3. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำ

4. ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน โดยกำหนดคะแนน ดังนี้

+ 1	=	แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้
0	=	ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้
- 1	=	แน่ใจว่าแบบทดสอบไม่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้

บันทึกผลการพิจารณา ลงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน ในแต่ละข้อจากการประเมินผล ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน และนำค่าที่ได้มาหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง IOC ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่า หรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อคำถามนั้น เป็นลักษณะของกลุ่มพฤติกรรมนั้น ถ้าข้อคำถามนั้น มี ค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 ลงมา ข้อคำถามนั้นจะต้องถูกตัดทิ้งไปหรือปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น เพื่อที่จะได้เป็นตัวแทนของลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมที่ต้องการวัดได้

5. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบลักษณะ เนื้อหาสาระ ความถูกต้องของเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังแล้ว นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และคัดเลือกข้อที่มีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปนำมาใช้ในการทดลอง

6. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับนักเรียน ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี จำนวน 100 คน

7. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นักเรียนทำมาให้คะแนน ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ได้ตอบให้ 0 คะแนน นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบเป็นรายข้อ ข้อสอบที่คัดเลือกได้มีความยากง่ายระหว่าง 0.23–0.75 ค่าอำนาจจำแนก 0.22 ขึ้นไป

8. นำผลการทดสอบที่ได้เลือกไว้จำนวน 45 ข้อ ไปคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR – 20 ของคูเดอริชชอร์ดสัน (Kuder – Richardson 20)

9. หาค่าความเชื่อมั่น ของการจัดอันดับโดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเคนดัล ที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์คอนคอร์ดแนนซ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการ ทดลองตามแบบแผนการทดลองชนิด (Randomized One Group Pretest – Post test Design) ซึ่งมีกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538:249) ดังตารางแบบแผนการทดลอง

ตาราง 1 แบบแผนการทดลองแบบ Randomized One Group Pretest – Posttest Design

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

E	แทน	กลุ่มทดลอง
X	แทน	การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป
T ₁	แทน	การสอบก่อนการจัดกระทำทดลอง (Pre – test)
T ₂	แทน	การสอบหลังการจัดกระทำทดลอง (Post – test)

2. ดำเนินการวิจัย

2.1 ขั้นเตรียมการ

2.1.1 ดำเนินการติดต่อกับผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี เพื่อขออนุมัติการศึกษาค้นคว้าโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

2.1.2 การจัดตารางเวลาในการทดลอง โดยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ รวม 18 คาบ

2.1.3 จัดสร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2.2 ขั้นทดลอง

การทดลองครั้งที่ 1

ผู้วิจัยได้นำบทเรียนสำเร็จรูป ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหาเนี้่มาก่อน จำนวน 3 คน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

การทดลองครั้งที่ 2

ผู้วิจัยได้นำบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วครั้งที่ 1 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหาเนี้่มาก่อน จำนวน 10 คน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน โดยดำเนินการทดลองดังนี้

1. ให้นักเรียนทำบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา จำนวน 9 ชุด
2. ในขณะที่นักเรียนเรียนบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ เมื่อเสร็จแต่ละชุด นักเรียนจะได้ทำแบบทดสอบย่อยหลังเรียน และนำมาหาค่าคะแนนเฉลี่ย เพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์หาแนวโน้มประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป
3. เมื่อนักเรียนเรียนบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ ครบทุกหน่วยแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน นำผลจากการทำแบบทดสอบมาหาค่าคะแนนเฉลี่ยเพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์หาแนวโน้มประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ นำมาปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การทดลองครั้งที่ 3

ผู้วิจัยนำบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วครั้งที่ 2 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหาเนี้่มาก่อน จำนวน 36 คน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน โดยดำเนินการทดลองดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 40 ข้อ
2. ให้นักเรียนทำบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา จำนวน 9 ชุด
3. เมื่อนักเรียนเรียนบทเรียนสำเร็จรูปครบทุกชุดแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. นำผลจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนมาหาค่าคะแนนเฉลี่ย เพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์ เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ ตามเกณฑ์ 80 / 80

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน
2. หาค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบเครื่องมือ
3. ทดสอบสมมติฐานในการหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปตามเกณฑ์ 80 / 80

1. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

- 1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538:73)

$$\text{สูตร} \quad \bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	$\bar{x}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

- 1.2 ค่าความแปรปรวนโดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 76 -77)

$$\text{สูตร} \quad S^2 = \frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N - (N - 1)}$$

เมื่อ	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

- 2.1 หาค่าความตรง โดยทำการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับบทเรียนสำเร็จรูปแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (ณัฏฐพงษ์ เจริญพิทย์. 2542:235) จากสูตร

$$\text{สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าความยากง่าย (difficulty index: p) และค่าอำนาจจำแนก (discrimination index : r) ของแบบทดสอบ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ (Item Analysis) (ณัฐรพงษ์ เจริญพิทย์. 2542:215) โดยคำนวณจากสูตร

$$\text{สูตร} \quad P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าความยากง่ายของคำถามแต่ละข้อ
	R	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบข้อนั้นถูก
	N	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบข้อนั้นถูกทั้งหมด

ค่าอำนาจจำแนก

$$r = \frac{R_H - R_L}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ	r	แทน	อำนาจจำแนก
	R_H	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง
	R_L	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มอ่อน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มเก่งและอ่อน

2.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความแบบคูเดอร์ ริชาร์ดสัน สูตรที่ 20 (Kuder-Richardson 20 หรือ K-R 20) (ล้วน สายยศ. 2538:197- 198) โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อ
	P	แทน	สัดส่วนผู้ตอบถูกต้องผู้เข้าสอบทั้งหมด
	q	แทน	สัดส่วนผู้ตอบผิดต่อผู้เข้าสอบทั้งหมด
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งหมด

2.4 การหาค่าความเชื่อมั่นของการจัดอันดับ โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเคนดัล ที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์คอนคอร์ดแดนซ์ (ล้วน สายยศ. 2538: 206)

$$\text{สูตร} \quad W = \frac{12S}{K^2(n^3 - n)}$$

เมื่อ	W	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของการจัดอันดับ
	S	แทน	ผลรวมทั้งหมดของอันดับคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อ ที่เบี่ยงเบนออกจากคะแนนอันดับเฉลี่ย
	K	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนข้อคำถาม

2.5 การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2 โดยใช้ค่าร้อยละ (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2528: 294 – 295)

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัดในระหว่างเรียนถูกคิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนถูกคิดเป็นร้อยละ 80

$$\text{สูตรที่ 1} \quad E_1 = \frac{\sum x}{\frac{N}{A}} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในบทเรียนสำเร็จรูป คิดเป็นร้อยละ จากการทำแบบฝึกหัดและกิจกรรมระหว่างเรียน
	$\sum x$	แทน	คะแนนรวมจากการทำแบบฝึกหัดและกิจกรรมหลังเรียน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมการเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียน

$$\text{สูตรที่ 2} \quad E_2 = \frac{\sum F}{\frac{N}{B}} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวนักเรียน หลังจาก การเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป) คิดเป็นร้อยละ จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนและกิจกรรมหลังเรียน
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนหรือกิจกรรม หลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียนและกิจกรรมหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียน

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 วิธีการทางสถิติแบบ t – test Dependent เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังได้รับการเรียนโดยบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านตีความ

$$\text{สูตร } t - \text{test} = \frac{\sum D}{\frac{N[\sum D^2] - [\sum D]^2}{N - 1}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาของการแจกแจงแบบที
D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
N	แทน	จำนวนคู่
$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบเป็น รายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้รับจากการทดสอบก่อนเรียนกับ ทดสอบหลังเรียน
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกัน เป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้รับจากการทดสอบก่อนเรียนกับ ทดสอบหลังเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเพื่อพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนนักเรียน
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในแบบฝึกคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกระหว่างเรียน
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพท์คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
$\sum D$	แทน	คะแนนรวมของผลต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
$\sum D^2$	แทน	คะแนนรวมของผลต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ยกกำลังสอง
t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน t - distribution
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ โดยใช้ t - test แบบ Dependent Sample

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อดำเนินการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80 ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การหาคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา

ตาราง 2 ผลการประเมินคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ ด้านเนื้อหา

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	ระดับคุณภาพ
1	มีเนื้อหาสาระครบถ้วน	5.00	ดีมาก
2	ความถูกต้องของเนื้อหา	5.00	ดีมาก
3	มีความทันสมัย	4.33	ดี
4	มีความต่อเนื่อง	4.33	ดี
5	มีความชัดเจน	4.66	ดีมาก
6	มีความคิดสร้างสรรค์	4.66	ดีมาก
7	มีความครอบคลุมกว้างขวางและสมบูรณ์	4.66	ดีมาก
8	มีความกระชับรัดกุม	5.00	ดีมาก
9	มีบทสรุปที่ดี	4.66	ดีมาก
รวม		4.70	ดีมาก

การประเมินบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน พบว่า คุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาตามรายการประเมินพบว่า ในด้านความทันสมัยและความต่อเนื่องของเนื้อหา นั้นมีคุณภาพอยู่ในระดับดี

2. ผลการหาคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านสื่อ

ตาราง 3 ผลการประเมินคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ ด้านสื่อ

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	ระดับคุณภาพ
1	ความน่าสนใจของบทเรียนสำเร็จรูป	4.66	ดีมาก
2	ความเหมาะสมของขนาดและตัวอักษร	4.66	ดีมาก
3	ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีและตัวอักษร	4.66	ดีมาก
4	ความเหมาะสมของภาพประกอบ	4.33	ดี
5	ความเหมาะสมของบทเรียนสำเร็จรูปกับวัยของผู้เรียน	4.33	ดี
6	ความเหมาะสมของขนาดของบทเรียนและการวางหน้า	4.66	ดีมาก
7	ความสะดวกในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป	4.66	ดีมาก
8	ความชัดเจนของบทเรียนสำเร็จรูปช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น	4.66	ดีมาก
9	ความทนทานของบทเรียนสำเร็จรูป	4.33	ดี
รวม		4.55	ดีมาก

ผลการประเมินบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อจำนวน 3 ท่าน พบว่าคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูป โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาตามรายการประเมินพบว่า บทเรียนสำเร็จรูปมีความน่าสนใจ มีความเหมาะสมของขนาดของตัวอักษร มีความเหมาะสมของการเลือกใช้สีกับตัวอักษร มีความเหมาะสมของขนาดของบทเรียนและการวางหน้า มีความสะดวกในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป และมีความชัดเจนของบทเรียนสำเร็จรูปช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น

ส่วนในด้านความเหมาะสมของภาพประกอบ ความเหมาะสมของบทเรียนสำเร็จรูปกับวัยของผู้เรียนและความทนทานของบทเรียนสำเร็จรูป มีคุณภาพอยู่ในระดับดี

ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อมีข้อเสนอแนะว่าภาพประกอบไม่ควรเลือกภาพการ์ตูนวัยรุ่น ตามความนิยมที่เป็นลักษณะการ์ตูนเกาหลี หรือการ์ตูนญี่ปุ่น ควรเป็นการ์ตูนเด็กไทยหรือภาพไทยๆ โดยคัดเลือกให้เหมาะสม การใช้ภาษาในการสร้างความสนใจและให้กำลังใจในการทำบทเรียนสำเร็จรูปควรใช้ภาษา และถ้อยคำที่กระชับรัดกุม ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3. ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่าน ตีความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80 / 80

การทดลองครั้งที่ 1

นำบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเวลาและความชัดเจนของภาษา โดยการบันทึกและสังเกตพฤติกรรมในขณะทดลอง และสัมภาษณ์ถึงปัญหาในการเรียนซึ่งผู้วิจัยพบว่ายังมีปัญหาและสิ่งที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขดังนี้

1. คำอธิบายไม่ชัดเจน มีเนื้อหาหนักแต่แบบฝึกหัดน้อย
2. แบบฝึกหัดกับระยะเวลาในการทำบทเรียนไม่สมดุล ผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

การทดลองครั้งที่ 2

นำบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 คน โดยให้ผู้เรียนเริ่มทำแบบทดสอบก่อนเรียน แบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อบกพร่องและปัญหาต่างๆ ในขณะทดลอง จากการสังเกตขณะเรียน และการสัมภาษณ์นักเรียน ปัญหาที่พบและสิ่งที่จะต้องปรับปรุงมีดังนี้

1. คำถามบางข้อในแบบทดสอบไม่ชัดเจน ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไข
2. แบบทดสอบบางข้อมีคำถามและตัวเลือกที่ยาว และบางข้อที่เป็นข้อคำถามบทร้อยกรองมีการพิมพ์คำผิดบ้าง ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงแก้ไข

การทดลองครั้งที่ 3 เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป

นำบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 36 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ โดยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน แบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งได้ผลการทดลองดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80

แบบฝึกหัดระหว่างเรียน			แบบทดสอบหลังเรียน			ประสิทธิภาพ
คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_2	E_1/E_2
45	41.52	92.00	20	18.47	92.40	92.00/92.40

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 92.00/92.40

4. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านตีความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยวิธีการทางสถิติ t – test แบบ Dependent Sample ได้ผลดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ

ผลการทดลอง	n	$\bar{x}$	$\sum D$	$\sum D^2$	t	p
ก่อนเรียน	36	30.61				
			162	898	12.29**	.000
หลังเรียน	36	33.67				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80 / 80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทยเรื่องการอ่านตีความ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 150 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 36 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทยในสาระการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ซึ่งมีขอบเขตของเนื้อหา ดังนี้

หน่วยที่ 1 อิเหนา

ชุดที่ 1	อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม
ชุดที่ 2	อ่านตีความสำนวนโวหารภาพพจน์
ชุดที่ 3	อ่านตีความคุณค่าด้านวรรณศิลป์และสังคม

หน่วยที่ 2 นิราศนรินทร์

ชุดที่ 4 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม

ชุดที่ 5 อ่านตีความสำนวนโวหารภาพพจน์

ชุดที่ 6 อ่านตีความคุณค่าด้านวรรณศิลป์และสังคม

หน่วยที่ 3 กาพย์เห่เรือ

ชุดที่ 7 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม

ชุดที่ 8 อ่านตีความสำนวนโวหารภาพพจน์

ชุดที่ 9 อ่านตีความคุณค่าด้านวรรณศิลป์และสังคม

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 18 คาบเรียน สัปดาห์ละ 2 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า มีดังนี้

1. บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทยเรื่องการอ่านตีความ
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ

วิธีดำเนินการในการศึกษาค้นคว้า

ขั้นตอนในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป

ผู้วิจัยสร้างบทเรียนสำเร็จรูป โดยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อใช้ในการสอนกลุ่มทดลอง มีขั้นตอนการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทยเรื่องการอ่านตีความ ดังนี้

1. ขั้นเตรียม

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กระทรวงศึกษาธิการ สาระหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในสาระที่ 1 มาตรฐานที่ ท 1.1.1 ได้กำหนดให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้อย่างลึกซึ้ง วิจาร์ณ วิเคราะห์ ประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพและสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณวรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.2 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบทเรียนสำเร็จรูป และการหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปจากทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ

2. ขั้นสร้าง

2.1 ผู้วิจัยสร้างบทเรียนสำเร็จรูป โดยสร้างเป็นบทเรียนสำเร็จรูปชนิดเส้นตรง ใช้การตอบสนองโดยการเลือกคำตอบ ก ข ค ง โดยศึกษาด้วยกรอบเริ่มต้น กรอบฝึกหัด ซึ่งทั้งสองกรอบนี้เรียกว่า กรอบสอน แต่ละกรอบเสนอเนื้อหาเริ่มจากง่ายไปหายาก จนไปถึงกรอบสุดท้ายเรียกว่ากรอบสอบ

2.2 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ในกรอบการเรียนรู้แต่ละกรอบโดยพิจารณาถึงประสิทธิภาพที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้สอดคล้องกับพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และความสนใจของนักเรียน

2.3 ดำเนินการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปจำนวน 9 ชุด ดังนี้

หน่วยที่ 1 อิเหนา

ชุดที่ 1 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม (2 คาบเรียน)

ชุดที่ 2 อ่านตีความสำนวนโวหารภาพพจน์ (2 คาบเรียน)

ชุดที่ 3 อ่านตีความคุณค่าด้านวรรณศิลป์และสังคม (2 คาบเรียน)

หน่วยที่ 2 นิราศนรินทร์

ชุดที่ 4 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม (2 คาบเรียน)

ชุดที่ 5 อ่านตีความสำนวนโวหารภาพพจน์ (1 คาบเรียน)

ชุดที่ 6 อ่านตีความคุณค่าด้านวรรณศิลป์และสังคม (2 คาบเรียน)

หน่วยที่ 3 กาพย์เห่เรือ

ชุดที่ 7 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม (2 คาบเรียน)

ชุดที่ 8 อ่านตีความสำนวนโวหารภาพพจน์ (2 คาบเรียน)

ชุดที่ 9 อ่านตีความคุณค่าด้านวรรณศิลป์และสังคม (2 คาบเรียน)

แต่ละชุดมีความเหมาะสมกับเนื้อหาดังนี้

2.3.1 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ให้สอดคล้องกับขั้นตอนต่างๆ ในหลักการสอนวิชาภาษาไทย

2.3.2 กำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่กำหนด

2.3.3 สร้างบทเรียนสำเร็จรูปให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละกรอบของบทเรียนสำเร็จรูป

2.4 นำบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและประเมินบทเรียน เพื่อปรับปรุงแก้ไข และผู้วิจัยนำมาดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.4.1 การทดลองครั้งที่ 1 โดยนำบทเรียนสำเร็จรูปไปทดลองกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี จำนวน 3 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข

2.4.2 การทดลองครั้งที่ 2 หลังจากปรับปรุงแก้ไขแล้วนำบทเรียนสำเร็จรูปไปใช้กับนักเรียน 10 คน เพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไข

2.4.3 จากนั้นนำบทเรียนสำเร็จรูปที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 36 คน และหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

การสร้างแบบประเมินคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูป

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูป โดยมีการประเมิน 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา และด้านสื่อ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
2. สร้างแบบประเมิน 2 ชุด คือ แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ 5 , 4 , 3 , 2 , 1
3. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูป
5. นำผลจากการประเมินมาพิจารณาค่าเฉลี่ยเพื่อใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูป ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66

การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ศึกษาเนื้อหาจากหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (ช่วงชั้นที่ 4)
2. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย 4 ตัวเลือก โดยสร้างให้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละหน่วย จำนวน 80 ข้อ แล้ว คัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพจำนวน 45 ข้อ

3. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4. ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน จากนั้นนำผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC โดยค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ 1

5. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบลักษณะเนื้อหาสาระ ความถูกต้องของเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และคัดเลือกข้อที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 1

6. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี จำนวน 100 คน

7. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นักเรียนทำมาให้คะแนนนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความยากง่าย (p) ที่ 0.23 – 0.75 และค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ 0.22

8. นำผลการทดสอบที่ได้เลือกไว้จำนวน 45 ข้อ ไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR – 20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson 20) มีค่าเท่ากับ 0.95

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป E_1/E_2 ตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้คือ 80/80 ซึ่งได้มาจาก

1. การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป โดยการหาค่าเฉลี่ย
2. คุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี โดยคำนวณจากสูตร KR-20 คูเดอร์ริชาร์ดสัน
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ ก่อนและหลังเรียนบทเรียนสำเร็จรูป โดยใช้ t-test แบบ Dependent Sample

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่ามีประสิทธิภาพเป็น 92.00/92.40

2. นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษาการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ นนทบุรี ผลการวิจัยมีดังนี้

1. จากการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนทั้ง 9 ชุดที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการประเมินผลระหว่างเรียนและหลังเรียน (E_1/E_2) กับกลุ่มตัวอย่าง มีประสิทธิภาพ เป็น 92.00/92.40 จะเห็นได้ว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัตนาวดี คำชมภู (2549:72-73) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องชนิด ของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า ชุดการเรียนทั้ง 7 ชุด มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้คือ 87.91/88.35 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นवलสกุล พวงบุษบา (2545:บทคัดย่อ) การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่องการจำแนกคำในภาษาไทย วิชาภาษาไทย ซึ่งพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่องการจำแนกคำในภาษาไทย วิชาภาษาไทย มีประสิทธิภาพที่ 91.22/88.33 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะบทเรียนสำเร็จรูป ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย และผ่านการฝึกฝนทักษะทางภาษา โดยครูมีบทบาทในการจัดสื่อการเรียน ใช้สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างความสนใจ เพิ่มแรงจูงใจในการเรียน เป็นสื่อที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตามความสามารถและตามศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนสามารถวัดผลและประเมินผลการเรียนได้ด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในบทเรียนได้มากขึ้น หากมีการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปให้เป็นบทเรียนคอมพิวเตอร์ มัลติมีเดีย หรือบทเรียนเครือข่ายที่สามารถเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้ที่สนใจบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต น่าจะช่วยให้การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปเป็นประโยชน์แก่วงการการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

2. นักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิมิตร มั่นเถา (2539:33-36) ได้สร้างบทเรียน สำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องคำวิเศษณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีระดับผลการเรียนต่ำกว่า 2 จากการวิจัยพบว่า หลังจากทีเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องคำวิเศษณ์ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ

งานวิจัยของอัมพา อรุณพราหมณ์ (2539:76) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองกับการสอนตามคู่มือครู ผลการเรียนพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้รับการพัฒนาอย่างมีระบบตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้อง มีการทดลองหาข้อบกพร่องและทำการปรับปรุงแก้ไข ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างสมบูรณ์ จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปพบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีความตั้งใจในการทำบทเรียน มีการศึกษาและปรึกษาเนื้อหาในบทเรียนระหว่างเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน โดยที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ จากบทเรียนที่ละเอียดเรียงตามลำดับจากง่ายไปหายาก และหากเกิดความผิดพลาดในการทำบทเรียน นักเรียนก็สามารถย้อนกลับไปเรียนได้อีกจนกว่าจะเข้าใจบทเรียนอย่างแท้จริง นักเรียนจึงให้ความร่วมมือในการทำบทเรียนสำเร็จรูปทั้ง 9 ชุดด้วยความตั้งใจ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ส่งเสริมให้มีการนำบทเรียนสำเร็จรูปไปใช้เพื่อทบทวนการเรียนการสอน เติริมความพร้อมก่อนการเรียน และค้นคว้าหาความรู้จากการเรียนด้วยตนเอง
2. ภาษาที่ใช้ในกิจกรรมต่างๆ ในบทเรียนต้องกระชับ เข้าใจง่าย อ่านแล้วสามารถปฏิบัติตามได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย ในเนื้อหาอื่นๆ ของสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. ควรมีการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปให้สามารถใช้เป็นบทเรียนเครือข่าย เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2526). หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1. กรุงเทพฯ : ครูสภา
- _____. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่ง
สินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2545). สาระมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. หลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- _____. (2545). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ:
ม.ป.พ.
- _____. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครูสภา.
- กรรณิการ์ ฤทธิเดช. (2525). การอ่านดีความ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- กัลยา ยวนมาลา. (2539). การอ่านเพื่อชีวิต. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- กิดานันท์ มลิทอง. (253).เทคโนโลยีทางการศึกษาร่วมสมัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเอส
พรินติ้งเฮาส์.
- โกชัย สาริบุตร. (2521). การอ่านขั้นใช้วิจารณ์ญาณ. เชียงใหม่: แสงรุ่งการพิมพ์.
- _____. (2540). ศิลปะการสื่อความหมาย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ต้นอ้อ.
- ชม ภูมิภาค. (2514). เทคนิคทางการสอนและการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประสานมิตร.
- _____. (2528). เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ชวน เพชรแก้ว. (2519). การวิเคราะห์เลือกผลงานบทร้อยกรองร่วมสมัยมาใช้ในการสอน แต่งคำ
ประพันธ์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชวน เพชรแก้ว; และคนอื่นๆ. (2522). การใช้ภาษา. สงขลา: โรงพิมพ์มงคลการพิมพ์.
- ชวาล แพรัตกุล. (2520). เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครูสภา.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2521). นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์; สมเชาว์ เนตรประเสริฐ; และสุดา สินสกุล. (2520). ระบบสื่อการสอน. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2540). ประสิทธิภาพสื่อการสอนระดับปฐมวัยศึกษา, เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อ
การสอนระดับปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธ์. (2525). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ณัฐพงษ์ เจริญพิทย์. (2542). *การวัดผลการเรียนวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดารกา ทองมิตร. (2543). *การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป วิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทัศนากว้านสกุล. (2540). *การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องราชาธิราช ตอน พลายประกายมาศของนักเรียนชั้นมัธยม โรงเรียนสวรรคค่อนันตวิทยา จังหวัดสุโขทัย*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทรงพันธ์ วรรณมาศ. (2534). *การอ่านตีความ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นวลสกุล พวงบุษบา. (2545). *การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่องการจำแนกคำในภาษาไทย วิชาภาษาไทย*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิมิตร มั่นเถา. (2539). *การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องคำวิเศษณ์ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาปีที่ 2*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บันลือ พฤกษ์วัน. (2521). *วรรณกรรมกับเด็ก*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2522). *เอกสารประกอบการเรียนประถม 322 การสอนปัญหาในโรงเรียนประถมศึกษา*. พิษณุโลก : แผนกเอกสารและการพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเสริม ฤทธาภิรมย์. (2519). *เทคโนโลยีทางการศึกษา*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
- ประชุม เกตุแก้ว. (2521). *การสร้างบทเรียนโปรแกรมวิชาภาษาไทยเรื่องคำฉันท์ สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประหยัด จิระวรวงศ์. (2528). *หลักการและเทคโนโลยีการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุรพาสาน.
- _____. (2527). *หลักการและทฤษฎีทางเทคโนโลยีทางการศึกษา*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- เป็รื่อง กุมุท. (2516). *การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศูนย์โสตทัศนศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร.
- _____. (2527). *เทคนิคการเขียนบทเรียนโปรแกรม*. ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- เป็รื่อง กุมุท. (2527). *สื่อสำเร็จรูปเพื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2545). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เข้าส์ ออฟเคอร์มีส์ท์.
- พิตร ทองชั้น. (2524). *หลักการวัดผล*. กรุงเทพฯ : พีระพัธนา.
- พวงเพ็ญ สว่างใจ. (2539). *การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องการอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณ์ญาณ ของนักเรียนชั้น ม.6. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2529). *การสร้างและการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2540). *วิธีวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ทางการศึกษา และจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2540). *การวัดผลและการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รักตากา ธนาวรรณิต. (2549). *การพัฒนาบทเรียนโมดูลวิชาภาษาไทยเรื่องการอ่านตีความของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัชดา ขำครุฑ. (2540). *การศึกษาเปรียบเทียบการศึกษาด้านการอ่าน การเขียน และความสนใจในการเรียนวิชาหลักภาษาไทยที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนาวดี คำชมภู. (2549). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2524). *สถิติวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทวีกิจการพิมพ์.
- _____. (2543). *เทคนิควิจัยทางการศึกษา* . พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยานุสรณ์.
- วันเนาว์ ยูเด็น. (2521). *บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนกลอนสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- วัลภา ศศิวิมล. (ม.ป.ป.). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านตีความก่อนและหลังการใช้แบบฝึกหัดทักษะการอ่านขั้นตีความสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วัลลิมา สงสุวรรณ. (2541). *ผลการใช้ชุดการเรียนรู้เรื่องการบวกและการลบ ที่ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความมีวินัยในตนเองและความคงทนในการการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3*. ปริญญาโท ศศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วชิรพรรณ จันทรเทศ. (2549). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพาวุธวิทยา*. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วราภา โพธิ์สัถา. (2532). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้และการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาที่ 1*. ปริญญาโท ศศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). *ค่าเฉลี่ยกับการแปรความหมาย เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็อาจพลาดได้*. ข่าวสารการวิจัยศึกษา. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ศศิวิมล เนื่องนิตย์. (2543). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนตามคู่มือครู*. ปริญญาโท ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมพร ยิ้มสกุล. (2527). *การทดลองใช้บทเรียนสำเร็จรูปในการสอนวิชาภาษาไทย 032 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. ปริญญาโท ศศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริวรรณ พรหมโชติ. (2542). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนขยายโอกาส*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุจิต เพียรชอบ. (2536). *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุภาวรณ พันธุ์จันทร์. (2535, มิถุนายน-กรกฎาคม). *ทำอย่างไรจึงจะช่วยสนับสนุนให้นักเรียนมีความรับผิดชอบการใช้วิธีย่ำต่อที่บ้านที่ได้รับจากการให้คำปรึกษาวารสารแนะแนว.* 26(14).
- เสาวณีย์ ลีขาบัณฑิต. (2528). *เทคโนโลยีทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนคร.
- อรไท ผลดี. (2522). *การสร้างบทเรียนโปรแกรมสไลด์ เทปภาควิชาภาษาไทย เรื่อง อิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง สำหรับมัธยมศึกษาตอนปลาย.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522. ถ่ายเอกสาร.
- อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2528). *พื้นฐานเทคโนโลยีการศึกษา.* สถานสงเคราะห์หญิง ปากเกร็ด นนทบุรี.
- อรพินธุ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2528). *พื้นฐานทางเทคโนโลยีการศึกษา.* กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- อัมพา อรุณพรหมณ์. (2539). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยชุดการเรียนตามคู่มือครู.* ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อาคม จันทรสุนทร; และ ชาวลิต ชำนาญ. (2521). *เทคโนโลยีวัดกรรม.* เชียงใหม่:ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาลัยเชียงใหม่.
- อุษณีย์ เจริญน้ำ. (2521). *การสร้างบทเรียนโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่องลักษณะของภาษาไทย สำหรับมัธยมศึกษาตอนปลาย.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- Bloom, Benjamin S. (1976). *Human Characteristic and school Learning.* New York : Mcgrawhill Book .
- Borg, Walter R.; & Merigith D.Gall. (1979). *Education. Research.* New York: Longman.
- Brawley,O.D. (1975 , January). *A study to evaluation the Effects of using Multi-media instructional Modules to teacher Time-telling to Restarted Learners Dissertation Abstracts International.* 35(7): 4289-A.
- Bruce Maks Elija. (1972, February). *Learning Packeges Versus Conventional Methods of Instruction Dissertation Abstracts International.* 32(3):429-4
- Bryan Joh M. ;& Shith Jay C. (1975, Novmber) *A Self Paced Art History of Learning Center of the University at South Carolina, Audio Visual Instruction.* 20(9):24-25

- Cudney, Shirley A. (1975, November). *Media Self-Instruction of Basic Nursing Skill Audio Instruction*. 20(9) : 26-27.
- Good, Carter V. (1965). *Dictionary of Education*. New York: Mc Graw – Hill.
- Maddox, Harry. (1965). *How to study the English Language Book Society*. London.
- McDonald, Ellen J.B. (1973, October). *The Development and evaluation of a set of Multi-media Self-Instructional Learning activity Package for use in Remedial English at an Urban community Dissertation Abstracts International*. Vol.34(No.4): P.1590
- Moriber George. (1969). *The Effect of Programmed – Instruction in a College. Physical Science Course for Non Science Student in Journal of Research in Science Teaching*. pp6 : 214-216.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้รับความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ เสนอแนะข้อบกพร่องจากผู้เชี่ยวชาญ ดังมีรายนามต่อไปนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานิน รุ่งเรืองธรรม
ภาควิชาการมัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. นางพรทิพย์ นุชเทศ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย
โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
3. นางสาวรุ่งอรุณ เขียวประกอบ ครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์
โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
4. นางปาริชาติ ทับทอง รองผู้อำนวยการโรงเรียนอุมเหม้าประชาสรรค์
อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
5. ร้อยตรีวันชัย เปี่ยมแสง นิเทศศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ

บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย

เรื่อง...การอ่านตีความ

หน่วยที่ ๑ ภาพยนตร์เรื่อง
ชุดที่ ๑

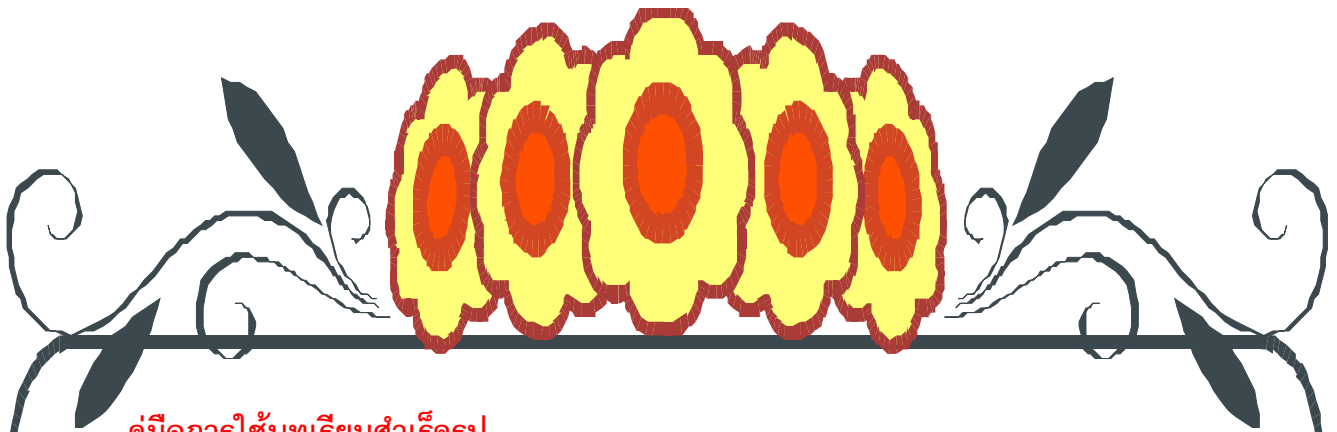
มัธยมศึกษาปีที่ ๔

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชั้น..... เลขที่.....

โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์   นนทบุรี

คู่มือการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

1. บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทยเรื่องการอ่านตีความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นบทเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อให้ นักเรียนศึกษาค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง ในแต่ละชุดประกอบด้วย ใบความรู้ ตัวอย่างแบบฝึกหัด แบบทดสอบหลังเรียน โดยมีใบเฉลย ให้นักเรียนตรวจคำตอบได้ด้วยตนเอง
2. นักเรียนต้องศึกษาทีละชุด เรียงตามลำดับไม่ควรข้ามหรือลัดขั้นตอน
3. นักเรียนควรเริ่มเรียนด้วยการอ่านคำสั่ง ใบความรู้ แล้วศึกษาบทเรียนไปที่ละกรอบ ทำแบบฝึกหัด ตรวจคำตอบ แล้วทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้จากบทเรียนที่ผ่านมา
4. ควรมีความซื่อสัตย์ ไม่เปิดดูเฉลยก่อนที่จะทำเสร็จ เพื่อเป็นการประเมินผลความรู้ที่ได้ศึกษามา ด้วยตนเอง
5. นักเรียนตรวจคำตอบด้วยตนเองโดยตรวจจากเฉลย เมื่อตรวจคำตอบแล้วมีคะแนนไม่ถึง 80 เปอร์เซนต์ นักเรียนต้องย้อนกลับไปศึกษาบทเรียนแล้วลองทำแบบทดสอบอีกครั้ง

หน่วยที่ 3 กาพย์เห่เรือ
ชุดที่ 7 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิด และค่านิยม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนสามารถอ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิด และค่านิยมของเรื่องที่ได้

หน่วยที่ 3 ภาพยนตร์เห่เรือ

ใบความรู้ที่ 1

กรอบที่ 1

ชุดที่ 7 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม

การอ่านตีความ คือ การอ่านเพื่อความเข้าใจเจตนาและความมุ่งหมายของผู้แต่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพิจารณาความหมายที่แท้จริงของสิ่งที่อ่าน ผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจเรื่องทีอ่านอย่างลึกซึ้งจนสามารถมองเห็นแนวคิดจากเรื่อง หรือสิ่งที่อ่านให้กว้างออกไปหลายแง่มุม และเข้าใจความหมายแฝงที่ผู้เขียนซ่อนเร้นไว้โดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม

มาทบทวนความหมายของการ
อ่านตีความกันอีกครั้งนะ

การอ่านตีความก็คือ การอ่านเพื่อทำความเข้าใจเจตนา แนวคิด
และความมุ่งหมาย ที่ผู้เขียนแฝงเร้นไว้แล้วอธิบายสิ่งที่อ่านได้ครบถ้วน

รู้ไหมว่าหลักในการอ่านตีความมีอะไรบ้าง?

หลักในการอ่านตีความ

1. ทำความเข้าใจถ้อยคำสำคัญและคำบริบท
2. อ่านให้ละเอียดทำความเข้าใจเรื่องทีอ่านให้ชัดเจน จับประเด็นว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร หรือแนวคิด ว่าผู้แต่งต้องการเสนอแนวคิดอะไร
3. พิจารณาอย่างรอบคอบ โดยนำความรู้และประสบการณ์เดิมมาพิจารณา
4. วิเคราะห์เจตนาของผู้เขียน จับใจความสำคัญเพื่อเข้าใจเจตนาและความมุ่งหมาย

โดยพื้นฐานแล้วเราอ่านตีความ 2 ด้าน คือ

1. ตีความด้านเนื้อหา ต้องบอกให้ได้ว่าผู้เขียนกล่าวถึงอะไร
2. ตีความด้านน้ำเสียง ต้องบอกให้ได้ว่าผู้เขียนมีจุดประสงค์ใด

แบบฝึกหัด

1. “ สักวาหวานอื่นมีเหมือนแสน กลืนประเทียบเปรียบดวงพวงพะยอม คำประพันธ์นี้กล่าวถึงสิ่งใด	ไม่เหมือนแน่นพวงมานที่หวานหอม อาจจะนุ่มจิตโน้มด้วยโลมลม ”
ก. กลิ่นหอมของดอกไม้	ข. คำพูดที่ไพเราะ
ค. ดอกพวงพะยอม	ง. คำพูดที่โน้มน้ำใจ

หน่วยที่ 3 กาพย์เห่เรือ

กรอบที่ 2

ชุดที่ 7 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม

ตัวอย่าง

จะหามณีรัตน์

รุจิเลิศก็อาจหา

เพราะมีวะณิชค้ำ

และดนูก็มั่งมี

ก็แต่จะหาซึ่ง

ภริยาและมิตรดี

พิภรพยะมากมี

ก็บได้ประดู่ใจ

ตีความด้านเนื้อหาได้ดังนี้

- จะหาอะไรก็หาได้ถ้ามีเงิน แต่เงินไม่สามารถจะหามิตรกับภรรยาที่ดีได้

ตีความด้านน้ำเสียงได้ดังนี้

- เงินมีใช้ของมีค่าพอที่จะซื้อทุกอย่างได้เสมอไป

การอ่านตีความ ก็คือ การอ่านที่ผู้อ่านต้องพิจารณาว่าสาระสำคัญที่สุด
ที่ผู้เขียนตั้งใจจะสื่อความคืออะไร

“ลองทำดูสิครับ.....ไม่ยากเลย.....”

แบบฝึกหัด

2. “ ขณะคู่ต่อสู้บ่ยอแม้ร้อยครั้ง

แต่ถ้ายังแพ้ก็เลสและเหตุผล

ไม่ยิ่งใหญ่ไปกว่าปัญญาชน

ผู้ข่มจิตพิชิตตนเพียงคนเดียว ”

บทประพันธ์นี้มีใจความสำคัญตรงกับข้อใด

ก. คนเราควรชนะกิเลสทั้งปวงให้ได้

ข. การชนะสิ่งอื่นใดไม่สำคัญเท่าชนะใจตนเอง

ค. ผู้ที่เป็นปัญญาชนมักเป็นผู้ชนะในสิ่งทั้งปวง

ง. การชนะคู่ต่อสู้จำนวนมากจะได้รับการยกย่องนับถือ

หน่วยที่ 3 กาพย์เห่เรือ

แบบฝึกหัด

ชุดที่ 7 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม

กรอบที่ 3

ปางเสด็จประเวศด้าว	ชลาลัย
ทรงรัตนพิमानชัย	กิ่งแก้ว
พริ้งพร้อมพวงพลไกร	แหนแห่
เรือกระบวนต้นแพ้ว	เพริศพริ้งพายทอง
พระเสด็จโดยแดนชล	ทรงเรือต้นงามเฉิดฉาย
กิ่งแก้วแพ้วพรรณราย	พายอ่อนหยับจับงามอน
นาวาแน่นเป็นขนำด	ล้วนรูปสัตว์แสนยากร
เรือริ้วทิวธงสลอน	สาครลั่นครั่นครื้นฟอง

กาพย์เห่เรือ

แบบฝึกหัด

- จากบทประพันธ์ข้างต้น ผู้แต่งมีจุดมุ่งหมายใดในการแต่งกาพย์เห่เรือ
  - เพื่อสะท้อนภาพการเสด็จทางชลมารค
  - เพื่อสะท้อนภาพความงดงามของสายน้ำ
  - เพื่อสะท้อนภาพความงดงามและความยิ่งใหญ่ของกระบวนพยุหยาตราทางชลมารค
  - เพื่อสะท้อนภาพความเข้มแข็งของฝีพายในการพายเรือกระบวนพยุหยาตราทางชลมารค
- จากบทประพันธ์นี้แฝงอารมณ์และความรู้สึกใดของผู้ประพันธ์
  - แสดงความรู้สึกชื่นชมถึงความสวยงามของสายน้ำ
  - แสดงความรู้สึกภาคภูมิใจในความงามของกระบวนเรือ
  - แสดงความรู้สึกสนุกสนานรื่นเริงที่ได้ชมกระบวนเรือ
  - แสดงความรู้สึกชื่นชมและภาคภูมิใจในความงามและยิ่งใหญ่ของกระบวนเรือ
- บทประพันธ์นี้บทใดมีคำที่มีความหมายว่า “ การเดินทาง ทางน้ำ ”

ก. ปางเสด็จประเวศด้าว	ชลาลัย
ข. ทรงรัตนพิमानชัย	กิ่งแก้ว
ค. พริ้งพร้อมพวงพลไกร	แหนแห่
ง. เรือกระบวนต้นแพ้ว	เพริศพริ้งพายทอง

หน่วยที่ 3 ภาพยนตร์เหเรือ

ชุดที่ 7 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม

กรอบที่ 4

ใบความรู้ที่ 2

เชิญมาร่วมภาคภูมิใจกับประวัติความเป็นมาอันน่าภาคภูมิใจ
ของพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

รู้ไหม?ว่ากระบวนการพืชมงคล
ทางชลมารคมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา

การเหเรือมี 2 ประเภทนะ คือ เหเรือหลวงและเหเรือเล่น ภาพยนตร์เหเรือของเจ้าฟ้ากุ้งหรือพระนามว่า
เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศรไชยเชษฐาสุริยวงศ์ เคยใช้ในการเหเรือเล่นมาก่อนเพ็งใช้เป็นบทเหเรือหลวงใน
สมัยรัชกาลที่ 4 นี้เองและก็เป็นต้นแบบให้เกิดการแต่งภาพยนตร์เหเรือต่อมาจวบจนปัจจุบัน

แล้วภาพยนตร์เหเรือมันเป็นอย่างไรหรือ?
เหมือนภาพยนตร์ชมเครื่องควรวาน
ของ ร.2 หรือเปล่าเนาะ????

การเหเรือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดมาแต่สมัยโบราณ ปัจจุบันนี้การเหเรือยัง
เป็นพิธีสำคัญ ประกอบกระบวนการพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ การเหเรือของไทย สันนิษฐานว่า
เกิดจากการเปล่งเสียงเพื่อร่าเริงใจฝีพายในการเคลื่อนกำลังรบทางเรือ ให้กล้าแข็ง
คลายความเหนื่อยยาก

ภาพยนตร์เหเรือนี้เป็นพระนิพนธ์ของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศรไชยเชษฐาสุริยวงศ์(เจ้าฟ้ากุ้ง)เป็น
พระราชโอรสองค์ที่ 1 ในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ประพันธ์เป็นภาพย่นโคลง นั่นก็คือ
มีโคลงสี่สุภาพนำ 1 บท และตามด้วยภาพย่นยานี 11 พรรณนาความเพิ่มเติมจนจบเรื่อง เมื่อจะ
ขึ้นเนื้อเรื่องตอนใหม่ก็ใช้โคลงสี่สุภาพ 1 บทนำอีกจะดำเนินเรื่องอย่างนี้ไปจนจบ ในการเห
มีเนื้อหาแบ่งเป็น 4 เนื้อหา คือ การเหชมเรือกระบวน เหชมปลา เหชมไม้ และเหชมนก

รู้แล้วว่าภาพย่นเหวี่ยง เป็นบทร้อยกรองที่เรียกว่า ภาพย่นเหวี่ยงโคลงซึ่ง เจ้าฟ้ากุ้ง เป็นผู้ประพันธ์เอง โดยเริ่มต้นชมเรือกระบวนพยุหยาตราทางชลมารค ซึ่งประกอบด้วยเรือพระที่นั่งกิ่ง ได้แก่ เรือไกรสรमुख เรือสมรรถชัย เรือสุวรรณหงส์ เรือชัย และเรือที่มีโขนเรือเป็นรูปสัตว์ ได้แก่ เรือครุฑยุคนาค เรือคชสีห์ เรือราชสีห์ เรือม้า เรือสิงห์ เรือนาคา(วาสุกรี) เรือมังกร เรือเตียงผา และเรือ อินทรี ทรงนิพนธ์ขึ้นเพื่อใช้เป็นบทเหวี่ยงพระที่นั่งส่วนพระองค์ เมื่อครั้งตามเสด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ไปนมัสการและสมโภชพระพุทธรูปบาทสระบุรี

เมื่อรู้จักภาพย่นเหวี่ยง พอสมควรแล้วแบบฝึกหัด...ทำเร็ว...จ้า..

6. ภาพย่นเหวี่ยงประกอบด้วยคำประพันธ์ชนิดใด

ก. โคลงสี่สุภาพกับฉันท

ข. โคลงสี่สุภาพกับภาพย่น 11

ค. โคลงสี่สุภาพกับภาพย่นบัง 16

ง. โคลงสี่สุภาพกับกลอนสุภาพ

7. เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์ทรงนิพนธ์ภาพย่นเหวี่ยงเนื่องในโอกาสใด

ก. งามฉลองกรุงศรีอยุธยา

ข. เทศกาลทอดผ้าพระกฐิน

ค. เสด็จพระดำเนินทางชลมารค

ง. ตามเสด็จพระเจ้าอยู่หัวพระบรมโกศ

ไปนมัสการพระพุทธรูปบาท

8. จุดมุ่งหมายในการเหวี่ยงของไทยคือข้อใด

ก. บูชาเทพ

ข. เป็นพุทธรูปบูชา

ค. ให้จิ้งหะผีพ่ายและความเพลิดเพลิน ง. ใช้ในพระราชพิธีทางชลมารค

หน่วยที่ 3 ภาพยนตร์เห่เรือ

ชุดที่ 7 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม

กรอบที่ 5

ใบความรู้ที่ 3

เจ้าฟ้ากุ้งมีจุดประสงค์อะไรหรือ ?
ในการประพันธ์ภาพยนตร์เห่เรือ

จุดประสงค์ เพื่อเห่เรือพระที่นั่งเวลาตาม
เสด็จไปนมัสการพระพุทธบาทสระบุรี

ลักษณะการแต่งเป็นภาพยนตร์เห่เรือ ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของภาพยนตร์โคลง คือ นำ
ด้วยโคลงสี่สุภาพ 1 บท ตามด้วยกาพย์ยานี 11 ไม่จำกัดจำนวนบท เมื่อขึ้นต้นเนื้อเรื่องตอนใหม่จะต้องนำ
ด้วยโคลงสี่สุภาพ 1 บทเสมอ ลำนำการเห่เรือมี 3 จังหวะคือ

1. ช้าลวะเห่ เป็นการเห่ทำนองช้า ใช้เมื่อเรือเริ่มออกจากท่าและเมื่อพายเรือตามกระแสน้ำ
2. มุลเห่ เป็นการเห่ทำนองเร็วๆ ใช้เห่หลังการใช้ช้าลวะเห่แล้วประมาณ 2-3 บท และใช้เห่เมื่อ
พายเรือทวนกระแสน้ำ
3. สวะเห่ ใช้เห่เมื่อเรือจะเทียบท่า

เป็นการพรรณนากระบวนเรือพยุหยาตราทางชลมารคในเวลาเช้าซึ่งประกอบด้วย เรือประเภท
ต่างๆ เช่น เรือพระที่นั่งกิ่งและเรือที่มีโขนเรือเป็นรูปสัตว์ต่างๆมีเรือสุวรรณหงส์ เรือคชสีห์ เรือม้า เรือสิงห์
เรือมังกรเรือเสียดฟ้า เรืออินทรี เป็นต้น

การพรรณนาชมปลาชนิดต่างๆมีปลาฉลามฉันทร์ ปลาเนื้ออ่อน ปลาตะเพียน ปลาคางเบือน ปลา
กระแหปลาแก้มช้ำ ปลากลาย ปลาน้ำเงิน ปลาสร้อย เป็นต้น

การพรรณนาชมไม้ มีต้นนางแย้ม จำปา ประยงค์ พุดฉิม พิกุล สุกกรม สายหยุด พุทธชาติ บุนนาค
เต็งแต้ว แก้ว กากหลง เป็นต้น

การพรรณนาชมนก มีนกยูง นกสร้อยทอง นกสาธิตา นกนางนวล นกแก้ว ไก่ป่า นกแขกเต้า นก
ดูเหว่านกไนรี นกสีตวา เป็นต้น

จบลงด้วยการคร่ำครวญถึงนางผู้เป็นที่รักในยามค่ำคืน

ภาพยนตร์เห่เรือของเจ้าฟ้ากุ้งนับว่า
เป็นยอดแห่งการพรรณนาด้วยนะ

ภาพยนตร์เห่เรือนี้เจ้าฟ้ากุ้งแต่งขึ้นตอนตามเสด็จ
ทางชลมารคจากกรุงศรีอยุธยาเพื่อไปนมัสการ
รอยพระพุทธบาทที่สระบุรี

1. ประเพณีการเห่เรือ น่าจะได้แบบอย่างมาจากอินเดีย การเห่เรือของอินเดียเห่เพื่อบูชาพระรามและพระลักษมณ์ แต่การเห่ของไทยเพื่อความเพลิดเพลิน ผ่อนแรง และให้จังหวะฝีพาย

2. การเห่เรือของไทย แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การเห่เรือหลวง กับการเห่เรือเล่น การเห่เรือหลวงนั้นเป็นการเห่เรือพระราชพิธี เช่น ในการเสด็จพระราชดำเนินในกระบวนพยุหยาตราทางชลมารค ส่วนการเห่เรือเล่นนั้นใช้ในเวลาที่ว่าง

แบบฝึกหัด

9. ลำนำในการเห่เรือจังหวะเร็ว ใช้ทำนองเร็วและพลพายรับ “ ฮ้ำฮั ” คือข้อใด

ก. ซ้ำลวะเห่	ข. สวะเห่
ค. เห่โคลงนำกาพย์	ง. มูลเห่

10. “ เกริ่นโคลง ” เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอย่างไร

ก. ซ้ำลวะเห่	ข. สวะเห่
ค. เห่โคลงนำกาพย์	ง. มูลเห่

11. พิธีใดในอินเดีย เป็นที่มาของการเห่เรือ

ก. การเห่พระนารายณ์	ข. การขับบูชาพระรามและพระลักษมณ์
ค. การเห่พระอิศวร	ง. การขับบูชาพระอิศวรและพระนารายณ์

หน่วยที่ 3 กาพย์เห่เรือ

ชุดที่ 7 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม

กรอบที่ 6

ใบความรู้ที่ 4

กาพย์เห่เรือ

เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศรไชยเชษฐาสุริยวงศ์

เห่ชมเรือ กระบวน

โคลง

ปางเสด็จประเวศด้าว	ชลาลัย
ทรงรัตนพิमानชัย	กิ่งแก้ว
พริ้งพร้อมพวงพลไกร	แหนแห่
เรือกระบวนต้นแพ้ว	เพริศพริ้งพายทอง

ข้าลวะเห่

พระเสด็จโดยแดนชล	ทรงเรือต้นงามเฉิดฉาย
กิ่งแก้วแพ้วพรรณฉาย	พายอ่อนหยับจับงามอน
นาวาแน่นเป็นชนิด	ล้วนรูปสัตว์แสนยาก
เรือริ้วทิวธงสลอน	สาครลั่นครั่นครื้นฟอง
เรือครุฑยุคนาคีหิว	ลิวลอยมาพาด้นผยอง
พลพายกรายพายทอง	ร้องไห้เห่ไ้เห่มา
สรमुखมุขสีดำน	เพียงพิมานผ่านเมฆา
ม่านกรองทองรงนา	หลังคาแดงแยงมังก
สมรรถชัยไกรกาบแก้ว	แสงแววจับจับสาคร
เรียบเรียงเคียงคู่จร	ตั้งร่อนฟ้ามาแดนดิน
สุวรรณหงส์ทรงพู่ห้อย	งามชดช้อยลอยหลังสินธุ์
เพียงหงส์ทรงพรหมินทร์	ลินลาศเลื่อนเตือนตาชม
เรือชัยไวว่องว่อง	รวดเร็วจริงยิ่งอย่างลม
เสียงเส้าเร้าระดม	หม่มท่ายเียนเดินคู่กัน

มูลเห่

คชสีห์ที่ผาดแผ่น	ดูดังเป็นเห็นขบขัน
ราชสีห์ที่ยืนยัน	คันสองคู่ดูยิ่งยง
เรือม้าหน้ามุงน้ำ	แล่นเฉื่อยฉ่ำล่ำระหง
เพียงม้าอาชาทรง	องค์พระพายผายผันผยอง
เรือสิงห์วิ่งแผ่นไพน	โจนตามคลื่นผืนฟ้าฟอง
ดูยิ่งสิงห์ล่ำฟอง	เป็นแถวท่องล่องตามกัน

นาคาหน้าดั่งเป็น
 มังกรถอนพายัพัน
 เลียงผาง่าทำไผน
 นาวาหน้าอินทรี
 คนตรีมีอึ้งอล
 ให้อีกรีกครั้นโครม
 กวีธาหมู่ณาเวศ
 เข็มที่ขึ้นขึ้นกระมล

เห่ชมปลา

โคลง

พิศพรรณปลาว่ายเคล้า
 ถวิลสุดาวงจันทร์
 มัตสยายังพัพพัน
 ควรรุพรากน่องข้า

ข้าลวะเห่

พิศพรรณปลาว่ายเคล้า
 มัตสยายังรู้ชม
 นวลจันทร์เป็นนวลจริง
 คางเบื่อนเบื่อนหน้ามา
 เพียนทองงามดังทอง
 กระแหแห่ห่างชาย
 แก้มข้าข้าใครต้อง
 ปลาทุกทุกซอกกรรม

มูลเห่

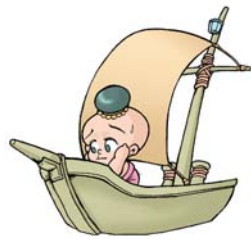
น้ำเงินคือเงินยวง
 ไม่เทียบเปรียบโฉมนาง
 ปลาทรายว่ายเคียงคู่
 แต่นางห่างเห็นพี่
 หางไก่อ่ายแหวกว่าย
 คิดอนงค์องค์เฮอร์
 ปลาสร้อยลอยล่องชล
 เหมือนสร้อยของทราวม้วย

ดูเขม้นเห็นขบขัน
 ทนแข่งหน้าวาสกรี
 เพียงใจไปในวาริ
 มีปีกเหมือนเดือนลอยโพนม
 ก้องกาหลพลแห่โหม
 โสมนัสขึ้นรื่นเริงพล
 จากนครศโดยสาชล
 ยลมัจฉาสารพันมิ

คลิ่งกัน
 แจ่มหน้า
 พิศวาส
 ชวดเคล้าคลิ่งชม

คิดถึงเจ้าเศร้าอารมณ์
 สมสาใจไม่พามา
 เจ้างามพริ้งยิ่งนวลปลา
 ไม่งามเท่าเจ้าเบื่อนชาย
 ไม่เหมือนน้องหม่ตาตพราย
 ดังสายสวาทคลาดจากสม
 อันแก้มน่องข้าเพราะชม
 เหมือนทุกซอกที่จากนาง

ขาวพรายช่วงสีล้ำาง
 งามเรื่องเรือเนื้อสองสี
 เคล้ากันอยู่คู่งามดี
 เห็นปลาเคล้าเศร้าใจจร
 หางไก่อ่ายไม่มีหงอน
 ผมประบำอำเอี่ยมไร
 ว่ายเวียนนวนปนกันไป
 ไม่เห็นเจ้าเศร้าบววย

เนื้ออ่อนอ่อนแต่ชื่อ
ใครต้องข้องจิตชาย
ปลาเสือเหลือที่ตา
เหมือนตาสูดาดวง
แมลงภู่คูเคี้ยวว่าย
คิดความยามเมื่อสม
หวิเกศเพศชื่อปลา
หวิเกล้าเจ้าสระสาง
ชะแวงแฝงฝั่งแนบ
เหมือนพีแอบแนบถนอม
พิศดูหมุ่มัจฉา
คะนึ่งนุชสุดสายสมร

เห่ชมไม้

โคลง

เรือชายชมมิ่งไม้
ริมท่าสาครคันธ์
เพล็ดดอกออกแกมกัน
หอมหื่นรื่นรสเพียง

ข้าลวะเห่

เรือชายชมมิ่งไม้
เพล็ดดอกออกแกมกัน
ชมดวงพวงนางแย้ม
คิดความยามบังอร
จำปาหนาแน่นเนื่อง
คิดคะนึ่งถึงนงราม
ประยงค์ทรงพวงห้อย
เหมือนอุษะนวลละออง
พุดจีบกลีบแสดล้ม
หอมชวยรวยตามลม
สาวหยุดพุทธชาติ
นีกน่องกรองมาลัย

เนื้อน่องฤาอ่อนทั้งกาย
ไม่วายนึกตริกตริงทรวง
เลื่อมแหลมกว่าปลาทั้งปวง
ดูแหลมล้าข้าเพราะคม
เห็นคล้ายคล้ายน่าเซยชม
สนิทเกล้าเจ้าเอวบาง
คิดสูดาอ่าองค์นาง
เส้นเกศสลวยรวยกลื่นหอม
ชะวาดแอบแปบปนปลอม
จอมสวาทนาภูบังอร
ว่ายแหวกมาในสาคร
มาด้วยพีจะดีใจ

มีพรรณ
กลื่นเกลี้ยง
ชูช่อ
กลื่นเนียนวลนาง

ริมท่าไสวหลากหลายพรรณ
ส่งกลื่นเกลี้ยงเพียงกลื่นสมร
บานแสดล้มแย้มเกสร
แย้มโอบชูชื่อยิ้มพริ้มพรายงาม
คลี่กลีบเหลืองเรืออร่าม
ผิวเหลืองกว่าจำปาทอง
ระย้าย้อยห้อยพวงกรอง
เจ้าชวนไว้ให้เรียมชม
พิกุลแกมแซมสุกรม
เหมือนกลื่นน่องต้องดีใจ
บานเกลื่อนกลาดตาซาไป
วางให้พีข้างที่นอน

มูลเห่

พิกุลบุณนาคบาน
 แม้นนุชสุดสายสมร
 เต็งแต่แก้วกาหลง
 หอมอยู่ไม่รู้หาย
 มะลิวัลย์พันจิกจวง
 หอมมาน่าเอ็นดู
 ลำดวนหวนหอมตรลบ
 นึกถวิลกลิ่นบุหงา-
 รวยรินกลิ่นรำเพย
 นิ่งแนบแอบเอบาง
 ชมดวงพวงมาลี
 วนิดามาด้วยกัน

กลิ่นหอมหวานชานขจร
 เห็นจะวอนอ่อนพี่ชาย
 บานบุษบงส่งกลิ่นอาย
 คล้ายกลิ่นผ้าเจ้าตาตรู
 ดอกเป็นพวงร่วงเรณู
 ชูขึ้นจิตคิดวนิดา
 กลิ่นอายอบสบนาสา
 ำไปเจ้าเศรำถึงนาง
 คิดพี่เคยเชยกลิ่นปราง
 ห่อนแห่างว่างเว้นวัน
 ศรีเสาวภาคย์หลากหลายพรรณ
 จะอ่อนพี่ชี้ชมเชย

เห่ชมนก

โคลง

รอนรอนสุริยไ้
 เรือยเรือยลับเมรุลง
 รอนรอนจิตจำนง
 เรือยเรือยเรือยมคอยแก้ว

อัสดง
 คำแล้ว
 นุชพี่ เพียงแม่
 คลับคล้ายเรือยมเหลียว

ข้าลวะเห่

เรือยเรือยมารอนรอน
 สรณยาจะใกล้คำ
 เรือยเรือยมาเรียงเรียง
 ตัวเดียวมาพลัดคู่
 เห็นฝูงยุงรำพ้อน
 สร้อยทองย่องเยื้องชาย
 ลาสิกามาตามคู่
 แต่พีนี่อวรณ์
 นางนวลนวลน่ารัก
 แก้วพีนี่สุดนวล
 นกแก้วแจ้วแจ่มเสียง
 เหมือนพีนี่ประคอง

ทิพากรจะตกต่ำ
 คำนี้หน้าเจ้าตาตรู
 นกบินเฉียงไปทิ้งหมู่
 เหมือนพื่ออยู่ผู้เดียวดาย
 คิดบังอรร่อนรำกราย
 เหมือนสายสวาทนาदनวยจร
 ชมกันอยู่คู่สมสมร
 ห่อนเห็นเจ้าเศรำใจครวญ
 ไม่นวลพัคตร์เหมือนทราวมสงวน
 ตั้งนางฟ้าหน้าไยของ
 จับไม้เรียงเคียงคู่สอง
 รับขวัญน้องต้องมือเบา

มูลเห

ไก่ฟ้ามาตัวเดียว
เหมือนพราวจากนงเยาว์
แขกเต้าเคล้ำคู่เคียง
เรียมคะนึ่งถึงเอวบาง
ดูเหว่าเจ้าจับร้อง
ไพเราะเพราะกังวาน
โนรีสีปานขาด
ไม่เท่าเจ้าโฉมฉาย
สัตวน่าเอ็นดู
เหมือนพีที่จากมา
ปักขีมีหลายพรรณ
ยิ่งฟังวังเวงใจ

เห่ครวญ

โคลง

เสียงสรวลระรี่
เสียงนุชที่ฤาใคร
เสียงสรวลเสียงทรมวย
เสียงบังอรสมรผู้

กาพย์

เสียงสรวลระรี่
เสียงสรวลเสียงทรมวย
ลมซวยรวยกลิ้งน้อง
เคลือบเคล้นเห็นคล้ายมา
ยามสองซ้องยามย่า
เสียงปี่มีครวญครอง
ล่องสามยามปลายแล้ว
ม่อยหลับกลับบันดาล
เพรางายวายเสพรส
อิมทุกซิมชลด
เวรามาทันแล้ว
ให้แค้นแสนสุดทน
งามทรงวงตั้งวาด
งามพริ้มยิ้มแย้มพราว
แต่เข้าเท่าถึงเย็น
ชายใดในแผ่นดิน

เดินท่องเที่ยวเลียวเลียมเขา
เปล่าใจเปลี่ยวเลียวหานาง
เรียงจับไม้ไซรัปิกหาง
เคยแนบข้างร้างแรมนาน
สนั่นก้องซ้องเสียงหวาน
ปานเสียงน้องร้องสังขาย
เหมือนช่างฉลาดวาดแต้มลาย
หม่ตาดพรายกรายกรมา
คอยหาคู่อยู่เอกา
ครวญหาเจ้าเศร้าเสียใจ
บ้างชมกันขันเพียกไพร
ล้วนหลายหลากมากภาษา

เสียงใด

ใครรู้
นุชที่ มาแม่
อีนั่นฤามี

เสียงแก้วพี่หรือเสียงใคร
สุดสายใจพี่ตามมา
หอมเรื่อยต้องคลองนาสา
เลียวหาเจ้าเปล่าวังเวง
ทุกคืนค้าย่าออกเอง
เหมือนเรียมรำรำครวญนาน
จนไก่แก้วแว่วขันขาน
ฝันเห็นน้องต้องติดตาม
แสนกำสรดอดโอชา
อิมโศกาหน้าของชล
จึงจำแคล้วแก้วโกมล
ทุกซึ้งเจ้าเศร้าเสียตาย
งามมารยาทนาดกรกราย
งามคำหวานลานใจถวิล
กล้ากลืนเข็ญเป็นอาจิณ
ไม่เหมือนพีที่ตรอมใจ

โคลง

เรียนทนต์ทุกซัแต่เข้า	ถึงเย็น
มาสู่สุขคืนชีพ	หม่นไหม้
ชายใดจากสมรเป็น	ทุกซัเท่า เรียมเลย
จากคู้วันเดียวได้	ทุกซัปีมปานปี

เมื่ออ่านจนซาบซึ้งในความงามของกาพย์เห่เรือแล้ว.....ทดสอบความรู้กันหน่อย.....ครับ

แบบฝึกหัด

12. บทพรรณนาในกาพย์เห่เรือของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์มีความสัมพันธ์กับเวลาในรอบวันอย่างไร
ก. ชมเรือ-เช้า	ชมปลา-สาย	ชมไม้-บ่าย	ชมนก-เย็น	รำพันสวาท-กลางคืน
ข. ชมเรือ-เช้า	ชมปลา-สาย	ชมนก-บ่าย	ชมไม้-เย็น	รำพันสวาท-กลางคืน
ค. ชมเรือ-เช้า	ชมไม้-สาย	ชมปลา-บ่าย	ชมนก-เย็น	รำพันสวาท-กลางคืน
ง. ชมเรือ-เช้า	ชมนก-สาย	ชมปลา-บ่าย	ชมไม้-เย็น	รำพันสวาท-กลางคืน
13. ในการเห่เรือเที่ยวกลับต้องให้ทำนองเห่ลักษณะใด
ก. สวะเห่เพราะให้เข้ากับจังหวะที่จำลงถึ
ข. มูลเห่เพราะเห่เป็นพื้นๆทำนองธรรมดา
ค. ซ้ำลวะเห่เพราะพายทวนน้ำเรือจึงเคลื่อนไปได้ช้า
ง. มูลเห่เพราะพายทวนน้ำให้ทำนองเร็วที่จะให้เข้ากับจังหวะพาย
14. เมื่อเรือพระที่นั่งจะถึงที่ประทับให้ทำนองเห่อย่างไร
ก. มูลเห่	ข. สวะเห่	ค. เกรินโคลง	ง. ซ้ำลวะเห่
15. ตอนใดในกาพย์เห่เรือเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์ที่ผู้แต่งไม่ได้แทรกอารมณ์รักและอาลัยไว้
ก. เห่ชมเรือกระบวน	ข. เห่ชมปลา
ค. เห่ชมไม้	ง. เห่ชมนก

.....อยากเป็นบัณฑิตอย่างแกละต้องทำแบบฝึกหัดให้ได้นะครับ

หน่วยที่ 3 ภาพยนตร์เห่เรือ

กรอบที่ 7

ชุดที่ 7 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม

ใบความรู้ที่ 5

แนวคิดคืออย่างไร

แนวคิดคือ สาระสำคัญที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้ ผู้เขียนใช้แนวคิดหรือสาระสำคัญเป็นแนวทางการผูกเรื่องหรือแสดงความคิดเห็นที่สอดแทรกอยู่ในเรื่อง แนวคิดอาจมีลักษณะเป็นทั้งรูปธรรมและนามธรรม เช่น ความคิดเกี่ยวกับธรรมชาติ บ้านเมือง เกษตรกรรม การศึกษา เศรษฐกิจ ความรัก ความสามัคคี ตลอดจนความประพุดิทุจริตคติมิชอบ ด้วยครับ

แนวคิดอาจปรากฏชัดเจนหรือแฝงในงานเขียน ผู้เขียนแทรกแนวคิดไว้ในเนื้อเรื่อง คำนำ อารัมภบท บทส่งท้าย บทสนทนา หรือแทรกอยู่ในเนื้อหาทั้งเรื่อง ในกรณีที่เป็นแนวคิดแฝงเร้น ผู้อ่านต้องพิจารณา วิเคราะห์ให้ละเอียด โดยการอ่านให้ตลอดเรื่อง ทบทวน ค้นหาและตีความเอาเอง ไม่ควรด่วนพิจารณาตามตัวอักษร เพราะอาจมีความคิดแท้จริงที่ลุ่มลึกกว่านั้นได้

ตัวอย่างแนวคิดของวรรณคดีและวรรณกรรม

เรื่อง	แนวคิด
มอม	- สัมพันธภาพอันลึกซึ้งแนบสนิทระหว่างมนุษย์และสัตว์ย่อมเกิดขึ้นได้ สัตว์เลี้ยงย่อมต้องการความรักความสนใจจากเจ้าของ - ความบกพร่องของรัฐในการให้สวัสดิการแก่ทหารผ่านศึกย่อมทำให้เกิดความเศร้าสลด สงครามมีแต่ความโหดร้าย
อิเหนา	- ที่ใดมีความรักย่อมทำให้เกิดความทุกข์จากความรัก เมื่อรักไม่สมหวังไม่เว้นแม้แต่ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ถ้ารักและมอบความรักให้จนเกินพอดีก็นำมาซึ่งความทุกข์เช่นกัน
นिरาสนรินทร์	- เรื่องความรักของชายหนุ่มที่มีต่อหญิงสาวอย่างมากมาย ชั่วฟ้าดินสลายก็ไม่คลายความรักที่มีได้

เข้าใจแล้วใช่ไหมคะว่า แนวคิด ก็คือความคิดที่วีธีสื่อออกมาตรงๆ แต่ส่วนใหญ่มักแฝงไว้ อาจเป็นความรู้สึกของกวีที่รู้รูปธรรมและนามธรรม เราควรต้องพิจารณาให้ดีนะคะ

แบบฝึกหัด

16. บทประพันธ์ต่อไปนี้แสดงแนวคิดใด

“ เვรามาทันแล้ว   จึงจำแล้วแก้วโกมล
ให้แก่นแสนสุดทน   ทุกข์ถึงเจ้าเศร้าเสียดาย ”

- ก. ความรักเป็นเหตุให้เกิดทุกข์   ข. การพลัดพรากจากสิ่งที่รักเป็นทุกข์
ค. มนุษย์ต้องยอมรับผลแห่งกรรม   ง. เวย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร

17. ข้อความต่อไปนี้แสดงแนวคิดใดเด่นชัดที่สุด

“ ถ้าแม่ได้อยู่เรือนเหี้ยลูกเต๋ามี   จะยินดีเหลือแสนเฝ้าแหนหวง
มีลูกเหมือนหนึ่งมีมณีดวง   นี้มีมาให้เป็นห่วงเมื่อสิ้นคิด ”

- ก. พ่อแม่ควรมีลูกเมื่อพร้อมจะมีได้
ข. พ่อแม่จะต้องเลี้ยงดูลูกให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้
ค. ลูกเป็นสมบัติที่มีค่าที่สุดของพ่อแม่
ง. ลูกทำให้พ่อแม่ลำบากมากขึ้น

18. แนวคิดหลักของข้อความต่อไปนี้คืออะไร

“ ขอกายเจ้าจงเป็นเช่นต้นไม้   ยืนอยู่ได้โดยภพสงบนิ่ง
เพื่อแผ่ร่มให้เป็นหลักและพักพิง   แต่งดอกพริ้งผลัดฤดูอยู่ชั่วนกาล ”

- ก. ละทิ้งความว้าวุ่นของจิตใจ   ข. เห็นความงามของธรรมชาติ
ค. ทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น   ง. ทำตนให้สอดคล้องกับธรรมชาติ

กล้วย ๆ ไซ้ใหม่...เชิญกรอบต่อไปครับ

หน่วยที่ 3 ภาพยนตร์เห่เรือ

ใบความรู้ที่ 6

ชุดที่ 7 อ่านตีความสาระสำคัญ แนวคิดและค่านิยม
เมื่อตีความแนวคิดได้แล้วก็ต้องตีความต่อไปอีกชนิด คือ ค่านิยม

กรอบที่ 8

แล้วค่านิยมเป็นอย่างไรคะ ?

ค่านิยม คือ ความนึกคิดหรือความเชื่อของบุคคลในสังคม เกี่ยวกับความหมายหรือความสำคัญของสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีต่อตนเองหรือกลุ่ม ค่านิยมจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่บ่งบอกพฤติกรรมของบุคคล ความเชื่อ ความพอใจ รวมถึงความรังเกียจด้วย

แล้วค่านิยมอาจถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น โดยการปลูกฝัง สั่งสอน ชี้นำหรือ เห็นแบบอย่าง เช่น ค่านิยมของคนไทย คือ รักอิสระ ทำอะไรตามใจ.....ยังไงล่ะ...หลานๆ

วัยรุ่นปัจจุบันก็มีค่านิยมการใช้สินค้าแบรนด์เนมไงล่ะ

ค่านิยมที่แทรกอยู่ในวรรณคดีและวรรณกรรมสังเกตได้ง่ายกว่าแนวคิด มาดูตัวอย่างนี้

เรื่อง	ค่านิยม
ภาพยนตร์เห่เรือ	ความนิยมใช้เรือแจว เรือพาย เป็นพาหนะ ความนิยมขับร้องเร้าใจ ในการออกแรงทำงานร่วมกัน ความเชื่อเรื่องเทพนิยาย
มหาเวสสันดรชาดก	ความนิยมฟังเทศน์มหาชาติ ความเชื่อเกี่ยวกับพระศรีอาริย์ ความเลื่อมใสในทานบารมี
นิราศพระบาท	ความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ความนิยมในการเดินทางทางเรือ

เข้าใจเพิ่มขึ้นแล้วใช่ไหมครับ.....มาทำแบบฝึกหัดดูครับ...

เฉลย ชุดที่ 7

แบบฝึกหัด

1. ข	6. ข
2. ข	7. ง
3. ค	8. ค
4. ง	9. ง
5. ก	10. ค
	11. ข

แบบฝึกหัด

12. ก	17. ค
13. ง	18. ง
14. ข	19. ก
15. ก	20. ค
16. ข	21. ก
	22. ก

แบบทดสอบ

1. ค	2. ก	3. ก	4. ง	5. ข

ภาคผนวก ค

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ
ค่าประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทยเรื่องการอ่านตีความ

ตาราง 6 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเรียน
ด้วยบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ

เลขที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ผลต่าง (D)	ผลต่างยกกำลังสอง (D ²)
1	28	32	4	16
2	33	37	4	16
3	32	34	2	4
4	31	33	2	4
5	31	36	5	25
6	32	37	5	25
7	30	31	1	1
8	28	37	9	81
9	30	35	5	25
10	28	32	4	16
11	34	38	4	16
12	35	37	2	4
13	30	36	6	36
14	29	30	1	1
15	30	36	6	36
16	31	35	4	16
17	32	34	2	4
18	27	35	8	64
19	28	29	1	1
20	28	33	5	25
21	31	36	5	25
22	30	38	8	64
23	25	27	2	4
24	31	35	4	16
25	34	37	3	9
26	31	35	4	16
27	29	33	4	16
28	26	30	4	16
29	32	35	3	9
30	32	38	6	36
31	22	31	9	81
32	21	26	5	25
33	27	35	8	64
34	26	33	7	49
35	29	33	4	16
36	29	35	6	36
รวม	1062	1224	162	898

ค่า t = 12.29

ตาราง 7 ค่าประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านตีความ

เลขที่	คะแนนระหว่างเรียน (E_1) 45 คะแนน	คะแนนหลังเรียน (E_2) 20 คะแนน
1	40	18
2	44	18
3	45	19
4	41	18
5	43	18
6	42	19
7	41	18
8	40	18
9	42	18
10	43	18
11	43	19
12	43	20
13	42	19
14	41	18
15	41	19
16	42	19
17	39	18
18	39	18
19	42	18
20	42	18
21	42	19
22	44	19
23	40	18
24	42	19
25	45	18
26	41	20
27	44	19
28	41	18
29	42	18
30	42	18
31	40	18
32	38	19
33	40	18
34	39	19
35	39	18
36	42	19
รวม	1494	665
E_1 / E_2	92.00	92.40

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวนิตยา ผูกเกษร
วันเดือนปีเกิด	1 มกราคม 2518
สถานที่เกิด	จังหวัดชัยนาท
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 53/638 หมู่บ้านกฤษดานคร ซอยราชพฤกษ์ 9 ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนตาคลีประชาสรรค์ อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์
พ.ศ. 2539	กศ.บ. (ภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2550	กศ.ม. (การมัธยมศึกษา กลุ่มการสอนภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ